

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VÝCVIK A MATERIÁLNÍ VYBAVENÍ VOJENSKÉ
POLICIE V ZAHRANIČNÍCH MISÍCH**

**TRAINING AND MATERIAL EQUIPMENT
MILITARY POLICE IN FOREIGN MISSIONS**

Autor práce:	Martin Červinka DiS.
Studijní obor:	Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia:	Kombinované studium
Vedoucí práce:	JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D
Katedra:	Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění, s použitím odborné literatury a materiálu uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jozefu Bandžakovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále bývalým i současným příslušníkům Vojenské policie za přínosné informace a osobní zkušenosti.

V neposlední řadě děkuji své rodině za trpělivost a podporu, vyjadřovanou mi po celou dobu mého studia.

ABSTRAKT

ČERVINKA, M. *Výcvik a materiální vybavení Vojenské policie v zahraničních misích: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Klíčová slova: historie, materiální vybavení, vojenská policie, výcvik, zbraně

Práce se zabývá problematikou Vojenské policie a jejího materiálního vybavení a výcviku. Na začátku se zaměřuje na historii uvedené složky Armády České republiky a dále se jí snaží přiblížit v současné podobě. Následně přibližuje problematiku zahraničních misí a věnuje se popisu v nich používaných prostředků. Analyzuje míru požadavků kladených na výběr materiálního vybavení a zbraní, popisuje metody přípravy na působení v zahraničních misích. Zajímá se o míru připravenosti příslušníků Vojenské policie v závislosti na výcviku a používaných prostředcích se zaměřením na příslušníky z útvarů působících přímo v zahraničních misích. V závěru dochází k poznání, že úroveň výcviku a prostředků příslušníku jednotek Vojenské policie je dostačující pro působení v zahraničních misích, ale je silně ovlivněna prostředím a možnostmi, kterými Armáda České republiky disponuje.

ABSTRACT

ČERVINKA, M. *Training and materiál equipment Military police in foreign missions: bachelor thesis*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. Supervisor: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Keywords: equipment, history, military police, training, weapons

This thesis deals with the Military Police and its material equipment and training. At the beginning of history focuses on the components of the Army of the Czech Republic and is trying to bring it in its present form. Then approaching the issue of foreign missions and is dedicated to the description of devices used in them. It analyzes the degree requirements for equipment and material selection of weapons, methods of preparation are described in the work of foreign missions. The interest rate on the readiness of the Military Police in relation to training and resources used, focusing on members from the departments directly involved in foreign missions. In conclusion, there is recognition that the level of training and resources by units of the Military Police is sufficient for working in foreign missions, but is strongly influenced by environment and opportunities, which has the Army of the Czech Republic.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍLE A METODIKA.....	9
2 SPOLEČNÁ BEZPEČNOSTNÍ A OBRANNÁ POLITIKA.....	10
2.1 Bezpečnostní strategie České republiky.....	12
3 HISTORIE VOJENSKÉ POLICIE	14
3.1 Vojenská policie od roku 1918	14
3.2 Vojenská policie od roku 1991	15
3.3 Vojenská policie po roce 2002 a vznik S. O. G.....	16
4 VZNIK ZÁKONA O VOJENSKÉ POLICII.....	18
4.1 Úkoly Vojenské policie.....	19
4.2 Členění Vojenské Policie	20
5 ZAHRANIČNÍ MISE S ÚČASTÍ VOJENSKÉ POLICIE	23
6 PŘÍPRAVA A VÝCVIK VOJENSKÝCH POLICISTŮ.....	26
6.1 Taktická příprava	27
6.1.1 Taktická příprava – černá taktika	27
6.1.2 Taktická příprava – zelená taktika.....	28
6.2 Řízení vozidel.....	30
6.3 Střelecká příprava	31
6.4 Sebeobrana	32
6.5 Výsadková příprava.....	32
6.6 Psychologická příprava	33
6.6.1 Vliv bojové činnosti na psychiku vojáka	34
6.6.2 Psychologie zahraničních misí	34
7 SPECIALIZAČNÍ ČINNOSTI.....	37
7.1 Spojář.....	37
7.2 Řidič	37
7.3 Pyrotechnik.....	37
7.4 Psovod	37
7.5 Odstřelovač.....	38

7.6	Potápěč	38
7.7	Zdravotník	38
8	VÝSTROJ.....	40
9	VÝZBROJ	45
9.1	Pistole	45
9.2	Samopaly	46
9.3	Útočné pušky	46
9.4	Brokovnice	48
9.5	Kulometry	48
9.6	Granátometry a RPG.....	50
9.7	Odstřelovací pušky	51
10	DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY PRO ZAHRANIČNÍ MISE	53
	ZÁVĚR.....	55
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	60
	PŘÍLOHY	60

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je „Výcvik a materiální vybavení Vojenské policie v zahraničních misích“. Bodem zájmu je především příprava příslušníků Vojenské policie na působení v náročných podmínkách zahraničních misí, a to jak po profesní a odborné stránce, tak i po stránce osobnostní. Plnění povinností a náročných úkolů souvisí s užíváním prostředků nezbytných k dosažení účelu sledovaného samotným vysláním do zahraniční mise. Tyto prostředky se podílí velkou mírou na funkčnosti složky, ale především se podílí na ochraně života a zdraví příslušníků Armády České republiky. Na zmiňované funkčnosti a spolehlivosti jsou rovněž závislé mezinárodní armády, na které je Armáda České republiky v zahraničních misích vázána. Tato skutečnost určuje vyspělost ozbrojené složky a odvíjí se od ní upotřebitelnost a pověst v mezinárodním měřítku.

Česká republika je od 12. 3. 1999 členem Severoatlantické aliance a zapadá do koncepce nazývané Nové NATO. Díky tomuto aspektu je žádoucí, aby docházelo k prohlubování vztahů NATO s třetími zeměmi prostřednictvím Partnerství pro mír Severoatlantické rady pro spolupráci. Taktéž je Česká republika od 1. května 2004 členem Evropské Unie a tudíž je zahrnuta v její obranné politice, která je součástí společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Díky těmto skutečnostem, vznikají Armádě České republiky nové povinnosti.

V první části bakalářské práce bude nejprve stručně charakterizována evropská a česká zahraniční a obranná politika, zmíněny budou rovněž nejdůležitější dokumenty související s touto problematikou. Přiblížena bude taktéž historie Vojenské policie v jednotlivých etapách včetně dnešní podoby a právní úpravy.

Hlavní část práce bude věnována výčtu nejdůležitějších zahraničních misí včetně jejich popisu. Tato část bude rovněž zahrnovat popis výcviku, který příslušníci Vojenské policie před odjezdem na misi absolvují, společně se seznámením s užívanými prostředky a materiálním vybavením.

Tato práce nemá za cíl detailně popsat zahraniční mise, kterých se Vojenská policie Armády České republiky účastní, ale zaměřit se na analýzu a komparaci přístupu k výcviku a užívaným prostředkům. Budou vyhodnoceny postupy výcviku a postoje mezinárodních armád ve vztahu k Vojenské policii.

1 CÍLE A METODIKA

Působení složek Armády České republiky v zahraničních misích, je značně ovlivněno státní bezpečnostní politikou, jejímž cílem je plnění mezinárodních závazků. Patří taktéž mezi strategické zájmy naší republiky, konkrétně návazností směřující k upevnění transatlantických vazeb v rámci NATO a budování strategického partnerství mezi NATO a EU, komplementárního rozvoje obranných schopností NATO a EU. Zájemem je taktéž rozvíjení oblasti prevence vzniku ozbrojených konfliktů.

Jedním z cílů práce, je poukázat na důležitost kvalitního přístupu k problematice přípravy na zahraniční mise. K tomuto dopomůže přehled zahraničního působení vojenských policistů, zpracovaný do tabulkového přehledu s následným popisem druhu zahraničních misí. Dále dojde ke zhodnocení úrovně Vojenské policie, rozboru její připravenosti v návaznosti na absolvovaný výcvik a používané materiální vybavení. Zhodnocení této situace je provedeno na základě řízených rozhovorů s účastníky zahraničních misí a taktéž na základě informací, týkajících se počtu úmrtí a zraněných vojáků při působení Armády České republiky v zahraničí, vydaných v prohlášení Ministerstva Obrany.

Za využití metody analýzy, tato práce následně porovná úroveň prováděných činností. Tohoto bude dosaženo za pomoci názorů zahraničních velících důstojníků, dostupných z písemných zdrojů.

Za přínos bakalářské práce je považována možnost, poukázat na možnosti, které vedou ke zvýšení profesionality Vojenské policie, ale které nejsou využívány z důvodů byrokracie a nedostatečného zájmu a přístupu odpovědných osob k dané problematice. Od zvyšující se profesionality, a z ní vyplývající upotřebitelnosti armády, je hodnocena Česká republika v oblasti plnění mezinárodních závazků v oblasti bezpečnostní politiky.

Důležité je taktéž se zamyslet nad přínosem spočívajícím v získávání zkušeností od zahraničních armád, a následně nad jejich celkovým zúročením v rámci Vojenské policie a Armády České republiky. K dosažení cílů přispěje metoda analýzy a syntézy informací, týkajících se zahraničních misí, vycházejících z dostupných dat publikovaných Ministerstvem Obrany ČR.

2 SPOLEČNÁ BEZPEČNOSTNÍ A OBRANNÁ POLITIKA

Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie obsahuje kostru Společné obranné politiky, která se časem může přeměnit ve společnou obranu. V záležitostech týkajících se obrany se Evropská unie obrací na Západoevropskou unii, aby vypracovala a uskutečnila rozhodnutí a akce, které mají obranné důsledky (Článek 17 Smlouvy o Evropské unii). Společná obranná politika představuje prvek bezpečnostní politiky v nejširším smyslu slova. Jejím smyslem je omezit rizika, která ohrožují společné hodnoty a základní zájmy Unie a jejích členských států, a snažit se zachovat a posílit mír v souladu s Chartou Spojených národů, Helsinským závěrečným aktem, Washingtonskou smlouvou (NATO) a rozšířenou Bruselskou smlouvou (ZEU)¹.

Důležitá změna zavedená Amsterodamskou smlouvou je včlenění tzv. Petersbergských úkolů (humanitárních a záchranných operací, operací na udržení míru, používání bojových sil v rámci krizového managementu) do Smlouvy o Evropské unii.

Evropská bezpečnostní a obranná politika (EBOP) představuje taktéž nedílnou součást společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie (SZBP). Od svého formálního vzniku v roce 1999, který inicioval francouzsko-britský summit v Saint Malo v prosinci předcházejícího roku, patří dnes EBOP k nejdynamičtějším unijním politikám.

Bezpečnostní a obranná politika a její struktury jsou pevně ukotveny v institucionálním rámci Evropské unie (EU). Efektivní postupy a struktury pro rozhodování v rámci krizového řízení, budování a rozvoj vojenských a civilních schopností a civilně-vojenské koordinace byly vytvořeny díky společnému úsilí členských států v úzké spolupráci s Generálním sekretariátem Rady EU v čele s vysokým představitelem Javierem Solanou.

Důležitým mezníkem, který potvrdil nezastupitelné postavení EU na mezinárodní scéně, bylo přijetí evropské bezpečnostní strategie (EBS) na zasedání Evropské rady v prosinci 2003².

¹ Evropská Unie. *Bezpečnostní politika* [online]. 2012 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_159_cs.htm>.

² Evropská Unie. *Společná obranná politika* [online]. 2012 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.eu2009.cz/cz/eu-policies>>.

Tento strategický dokument definuje stav mezinárodního bezpečnostního prostředí, cíle EU v něm a způsoby jejich prosazování.

Přijetí EBS jednoznačně potvrdilo ambice EU jako významného subjektu na poli mezinárodní bezpečnosti, jenž je schopen samostatně řešit civilní i vojenské krize kdekoliv ve světě. Závěrem roku 2008 byla zhodnocena implementace EBS a paralelně přijata Deklarace k EBS, která aktualizuje EBS o nové výzvy v bezpečnostní oblasti.

Za více než čtyři roky od přijetí EBS uskutečnila EU celkem osmnáct operací krizového řízení v různých oblastech světa. Ty umožnily prověřit dosaženou úroveň civilních a vojenských schopností. Vojáci, policisté i civilní specialisté členských zemí EU dnes přispívají k vytvoření bezpečného prostředí a obnově stability v řadě válkou či konfliktem zasažených částí světa. Příkladem může být oblast západního Balkánu, Blízkého a Středního východu nebo Afriky.

Spektrum vojenských operací v rámci EBOP, pomocí kterých je EU schopna efektivně zasáhnout v krizových oblastech, v současnosti zahrnují nejen evakuační a humanitární operace, ale také operace na udržení nebo prosazení míru. Civilní operace se v krizových oblastech nejvíce zaměřují na obnovu institucí bezpečnostního sektoru, správních struktur a dodržování lidských práv.

Zkušenosti z vojenských i civilních operací potvrzují komplexnost současných hrozeb – pokud vyústí do konkrétní krizové situace, nemohou být zvládnuty čistě vojenským nebo civilním postupem. EU si na základě řady praktických zkušeností uvědomila potřebu větší koordinace svých civilních i vojenských nástrojů, a to jak v rámci vlastní EBOP, tak i mezi jednotlivými pilíři EU.

V současnosti vystupuje EU v oblasti krizového řízení jako významný a uznávaný globální hráč, který na strategické úrovni spolupracuje a rozvíjí své partnerství s dalšími mezinárodními organizacemi (především s OSN a NATO). Mimo to vytvořila EU rovněž efektivní mechanismy pro spolupráci a konzultace s třetími zeměmi v oblasti krizového řízení a rovněž mechanismy pro jejich zapojení do civilních a vojenských operací pod vedením EU³.

³ Evropská Unie. *Mezinárodní bezpečnost* [online]. 2012 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.eu2009.cz/cz/eu-policies>>.

2.1 Bezpečnostní strategie České republiky⁴

Vláda ČR dne 8. září 2011 schválila novou Bezpečnostní strategii České republiky. Ministerstvo zahraničních věcí ČR bylo koordinátorem meziresortních příprav dokumentu, na nichž se podílela celá řada orgánů státní správy. Návrh textu byl projednán s příslušnými výbory Parlamentu ČR a prodiskutován s odbornou veřejností. Vláda se ve svém programovém prohlášení ze srpna 2010 zavázala aktualizovat Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2003 zejména v návaznosti na schválení nové Strategické koncepce NATO a s ohledem na celkový vývoj mezinárodní situace.

Nová Bezpečnostní strategie České republiky zohledňuje a popisuje proměny bezpečnostního prostředí od roku 2003, včetně klíčových hrozeb v euroatlantickém prostoru. Její ambicí je zajistit systémový a koordinovaný rámec prosazování bezpečnostních zájmů ČR – ve srovnání s Bezpečnostní strategií z roku 2003 klade větší důraz na provázání jednotlivých národních, bilaterálních i multilaterálních nástrojů při prosazování bezpečnostních zájmů ČR.

Bezpečnostní strategie České republiky (ČR) je základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR, na který navazují dílčí strategie a koncepce. Je vládním dokumentem zpracovaným ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentem ČR s cílem hledat nadstranické přístupy k otázkám bezpečnosti. Na jeho tvorbě se rovněž podílela bezpečnostní komunita ČR zahrnující zástupce státní i nestátní sféry.

Základní hodnotový a právní rámec pro tvorbu a uplatňování Bezpečnostní strategie ČR představuje ústavní pořádek ČR, zejména Ústava ČR, Listina základních práv a svobod a ústavní zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky, v platném znění. Nedílnou součástí právního rámce jsou zákony navazující na ústavní pořádek ČR a dále spojenecké a další mezinárodní závazky vycházející z členství ČR v Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO), Evropské unii (EU), Organizaci spojených národů (OSN) a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

Bezpečnostní strategie navazuje ve svých východiscích a ve vymezení bezpečnostních zájmů na Bezpečnostní strategii ČR z roku 2003. Zohledňuje a popisuje proměny bezpečnostního prostředí, včetně klíčových hrozeb v euroatlantickém prostoru.

⁴ Ministerstvo zahraničních věcí. *Bezpečnostní politika* [online]. 2012 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW:<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html>

Jejím cílem je zajistit systémový a koordinovaný rámec prosazování bezpečnostních zájmů ČR a přispět k efektivnímu využívání jednotlivých multilaterálních, bilaterálních i národních nástrojů a odpovídající alokaci zdrojů pro tyto účely.

- Bezpečnostní strategie ČR představuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice a nástroje ČR při zajišťování své bezpečnosti:
- Východiska bezpečnostní politiky ČR“ formulují principy, na nichž je bezpečnostní politika ČR založena.
- Bezpečnostní zájmy ČR“ definují životní, strategické a další významné zájmy ČR.
- Bezpečnostní prostředí“ identifikuje nejvýznamnější trendy, faktory a konkrétní hrozby v bezpečnostním prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy.
- Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR“ vymezuje přístupy k ochraně bezpečnostních zájmů ČR a specifikuje multilaterální a národní nástroje jejich prosazování, včetně stručného popisu bezpečnostního systému ČR⁵.

⁵ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2011*. Praha, 2011, s. 4.

3 HISTORIE VOJENSKÉ POLICIE

Vojenská policie armády ČR je organizovaný vojenský sbor, který plní bezpečnostní úkoly pod státní vlajkou ČR. V minulosti patřila do organizovaného vojenského sboru i policie (dříve užíván název četnictvo). Policie působí ve vztahu k široké veřejnosti a vojenská policie pak pouze ve vztahu k armádě a k jejím příslušníkům. Dřívější četnický sbor má s dnešní podobou policie jen pramálo společného.

Již v době Rakousko-Uherské armády měla Vojenská policie, dříve nazývaná **Militärpolizei**, své místo. Malé jednotky Vojenské policie působily již za první světové války, a to jako součást československých jednotek v zahraničí. V československých legiích na území Itálie nebo v Rusku příslušníci Vojenské policie nosili na rukávovém štítku speciální označení – granát hořící do boku. Od tohoto znaku se v současné době odvozuje rukávový znak Vojenské policie. Tento znak je vždy upraven pro jednotlivá teritoriální velitelství.

3.1 Vojenská policie od roku 1918

Zlomový byl vznik samostatného československého státu v roce 1918. Právě od roku 1918, po rozpadu Rakousko-Uherska, převzala nově vzniklá Československá republika stávající bezpečnostní orgány. Jednou z vojensky organizovaných součástí bylo i četnictvo plnící pořádkové a kriminalisticko-zpravodajské úkoly. Samotné četnictvo podléhalo vojenské justici a disciplíně. Co se ale týkalo běžné služby, nebylo nikterak podřízeno žádným vojenským úřadům. Vojenské úřady museli při potřebě o případnou pomoc ze strany četnictva žádat. Vojenská policie jako armádní bezpečnostní složka byla zřízena až v počátku roku 1919.

Důvodem bylo dosažení zákonnosti, pořádku a kázně v nově se formující armádě vznikajícího státu. Toto období však nebylo pro Vojenskou policii přívětivé. Současně se velmi rychle stabilizoval četnický sbor se státní policií a Vojenské policie nebylo třeba. Její zánik se dostavil ke konci roku 1919. Důvodem bylo, že jednotliví příslušníci vojenské policie neměli dostatek zkušeností a praxe v samotné policejní práci. Po zrušení Vojenské policie převzalo vojensko-policejní práci československé četnictvo⁶.

⁶ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská policie*. vyd.1. Praha, 2007, s.7.

V roce 1938 - v období mobilizace - Československá armáda aktivovala v nedávné minulosti vytvořené jednotky tzv. polního četnictva. Polní četnictvo plnilo úkoly policejní a dopravní služby a v některých mimořádných případech spolupracovalo s četnictvem, ovšem jen jako posila.

V průběhu druhé světové války vznikaly, v závislosti na vznikajících okolnostech, bezpečnostní jednotky, a to v hojné míře v zahraničních jednotkách Československé armády. Samotné polní četnictvo se ke konci války zapojilo například do bojů u Dunkerque a následně i při hlídání a transportech vojenských zajatců. Polní četnictvo bylo následně po skončení druhé světové války u nově zřízeného sboru, který převzal veškerou policejně-bezpečnostní službu. Touto nově zřízenou organizací byl Sbor národní bezpečnosti. Jako dozorčí orgán byla uzpůsobena zvláštní vojenská složka, jejímž úkolem byl dohled nad provozem vojenských vozidel. Touto složkou byla Tanková a automobilní inspekce.

3.2 Vojenská policie od roku 1991

Tento téměř půl století trvající stav byl přerušen až datem 21. ledna 1991, kdy byla zřízena Vojenská policie Československé armády. Vojenská policie (VP) započala svou činnost v dubnu 1991.

K datu 5. března 1992 byl přijat zákon č. 124/ 92 Sb., o Vojenské policii. Samotný zákon je dle potřeb, a na základě vznikajících situací, stále novelizován tak, aby bylo možno plnohodnotně plnit úkoly Vojenské policie.

V těsné časové návaznosti byla sepsána smlouva o vzájemné spolupráci mezi Vojenskou policií a Policií České republiky. Vojenská policie byla nedosažitelná pro vojáky základní vojenské služby, neboť byla od počátku budována jako plně profesionální složka armády. O službu u Vojenské policie byl ihned po jejím vzniku vysoký zájem z řad vojáků, ale i z řad civilní veřejnosti. To bylo příčinou pro provádění náročných fyzicko-psychologických výběrových řízení, na jejichž základě byli vybíráni noví příslušníci Vojenské policie.

K zajištění základní přípravy nových členů a dalšího vzdělávání vojenských policistů byla dnem 1. dubna 1992 zřízena Odborná škola Vojenské policie v Moravské Třebové. Vzdělávání vojenských policistů neprobíhalo jen na Odborné škole Vojenské policie, ale i ve školících zařízeních Ministerstva vnitra a Policie České republiky⁷

⁷ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská policie*. vyd.1. Praha, 2007, s. 9.

Během druhé války, odehrávající se v Perském zálivu, pracovali příslušníci Vojenské policie na informačně-analytickém monitoringu krizové situace s ohledem na působení vůči zemím, které vyslaly do války své jednotky

Do počátku roku 1994 byla Vojenská policie rozdělena podle armádní struktury. Toto se ukázalo jako nepraktické, a proto došlo k organizaci Vojenské policie založené na principu teritoriality. Výsledkem byla přímá podřízenost náčelníku Vojenské policie. Území České republiky bylo rozděleno na 9 velitelství. Dislokace byla v Praze, Karlových Varech, Táboře, Klatovech, Staré Boleslavi, Hradci Králové, Brně, Kroměříži a Olomouci. Policejní ochranu vykonávala jednotlivá ředitelství v rozsahu vymezeném zákonem na vymezeném teritoriu, a to bez ohledu na to, komu jsou zabezpečovaná vojska na území podřízena.

V současné době je organizační podoba Vojenské policie poněkud odlišná. Hlavní velitelství Vojenské policie se nachází v Praze, Velitelství ochranné služby Vojenské policie sídlí v Praze, Oddělení ochrany ministra v Praze, teritoriální velitelství vojenské policie v Olomouci, Staré Boleslavi a Táboře. Oddělení kriminalistické techniky a expertíz Vojenské policie, které zabezpečuje odbornou činností Vojenskou policii v 5 kriminalistických oborech, vzniklo v roce 1998.

Změny se dotkly také znaku a označení vozidel. V roce 1998 vznikla vojenským policistům povinnost zajištění ochrany vojenských dopravních letadel určených pro přepravu ústavních činitelů a ochrana vojenských objektů určených pro odbavení těchto letů. Mezi poslední impulsy ve změnách plnění úkolů Vojenské policie se řadí rok 2001. Útok na WTC (world trade center – světové obchodní centrum) v New Yorku ukázal, že si nikdo nemůže být jist svou nezranitelností a bezpečností na 100%. Z tohoto důvodu byly vytvořeny pohotovostní oddělení jednotlivých teritoriálních velitelství, oddělení ochrany letišť a oddělení ochrany muničních základen⁸.

3.3 Vojenská policie po roce 2002 a vznik S. O. G

Vznik Skupiny speciálních operací Vojenské Policie. Jednotka vznikla v srpnu 2002 a pro označení se používá anglický název Special Operations Group (S. O. G.). Vznikla z popudu tehdejšího ministra obrany Tvrdíka, jehož cílem bylo vyplnit tuto, v AČR neřešenou oblast. SOG byl tedy naší nejmladší speciální jednotkou.

⁸ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská policie*. Vyd. 1. Praha, 2007, s. 14.

Armáda ČR si uvědomila, že nemá jednotku, která by mohla být nasazena do protiteroristických operací, k ochraně českých zájmů v zahraničí nebo případně zvlášť nebezpečným pachatelům - narušitelům ve vojenských objektech. Vzhledem k tomu, že jednotka byla složena ze zkušených lidí, kteří se již pohybovali ve speciálních jednotkách AČR i policie, bylo možné tuto jednotku vyslat téměř okamžitě po vzniku do akce, kamkoliv bylo třeba. Vznik dala této jednotce úzká spolupráce nově vzniklého Pohotovostního oddělení a existujícího Oddělení ochrany ministra obrany v organizační struktuře Velitelství ochranné služby VP.

Obě oddělení spolupracovala od prvopočátku na zajištění bezpečnosti ministra obrany a státních delegací při cestách do rizikových oblastí v zahraničí. V tomto období byli příslušníci oddělení pověřeni zajištěním bezpečnosti Summitu NATO v Praze a krátce na to byli nasazeni na plnění krátkodobých úkolů v Afghánistánu.

Rok 2003 byl využit k jejímu nasazení jako součásti ochrany kontingentu polní nemocnice České republiky v Iráku, v době války v Iráku na Velvyslanectví ČR v Kuvajtu a následně v Bagdádu při české misi OCPA. Krátce na to se stala část jednotky součástí kontingentu Vojenské policie v jižní provincii. Rok 2004 přinesl spolupráci s britským kontingentem v Iráku při ochraně T. Blaira a osobní ochraně britského velitele divize. Charakter a povaha plněných úkolů byla především zajištění bezpečnosti vojáků AČR a občanů ČR působících v zahraničních misích, jejich ochranu před teroristickými útoky.

V případě potřeby záchrany rukojmích se inicioval na podzim roku 2004 vznik Útvaru speciálních operací VP (SOG)⁹. Členové jednotky se skládali z příslušníků speciálních vojenských a policejních jednotek ČR. SOG zajišťoval v období let 2005 až 2006 po dobu jednoho roku osobní ochranu velitele brigády Střed v rámci mezinárodního úkolového uskupení jednotek KFOR v Kosovu a plnil úkoly spojené se získáváním informací pomocí lidských zdrojů. Úkolem jednotky byla aktualizace taktických postupů a zavádění nejmodernějších pracovních prostředků v armádně - policejní taktice. Získané zkušenosti byly v nemalé míře předávány i mimo vojenský resort, především speciálním jednotkám Policie ČR působících v zahraničních misích¹⁰.

⁹ Special Operation Group. *Jednotka SOG* [online]. 2011 [cit. 2011-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.sog.tode.cz/jednotka/.html>>. <<http://www.sog.tode.cz/prijimaci-rizeni/.html>>.

¹⁰ Special Operation Group. *Výběr* [online]. 2011 [cit. 2011-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.sog.tode.cz/jednotka/.html>>. <<http://www.sog.tode.cz/prijimaci-rizeni/.html>>.

4 VZNIK ZÁKONA O VOJENSKÉ POLICII

Zákonné vymezení činnosti Vojenské policie se původně předpokládalo v připravovaném zákoně o Československé armádě. V polovině roku 1991 však byly práce na tomto zákoně zastaveny a bylo rozhodnuto, že bude vypracován samostatný zákon o Vojenské policii. Návrh textu zákona vznikl počátkem července 1991. Kolegium ministra obrany ČSFR po zapracování změn a připomínek návrh odsouhlasilo a doporučilo, aby byl předložen k projednání ve vládě ČSFR. Dne 5. března 1992 byl návrh zákona projednán a schválen Federálním shromážděním ČSFR.

Zákon o Vojenské policii byl pak vyhlášen ve Sbírce zákonů pod číslem 124/1992 Sb. a s účinností od 1. května 1992 stanovil postavení, působnost a hlavní úkoly Vojenské policie a základní práva, povinnosti a oprávnění vojenských policistů.

Následnou praxí se ukázalo, že organizování Vojenské policie podle struktury armády a přímé podřízení jejich organizačních jednotek velitelům vojenských útvarů, divizí a posádek je z hlediska její činnosti a zajišťování jednotlivých úkolů málo efektivní a dochází ke dvojkolejnosti jejího řízení. Jelikož docházelo k selektování informací o zjištěních Vojenské policie zasílané nadřízeným orgánům nebo bylo přímo zasahováno vyhledavateli Vojenské policie do procesní stránky šetřených trestných činů. Tyto i další zkušenosti vedly k přípravě návrhu úprav a následného doplnění Zákona číslo 124/1992 Sb., o Vojenské policii.

V únoru 1995 byl schválen zákon číslo 39/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon číslo 124/1992 Sb. Původní organizační struktura byla změněna a založena na teritoriálním principu. Byla vytvořena jednotná organizační struktura a odstraněna dvojkolejnost řízení. Vojenská policie se změnila na monokratický orgán v čele s náčelníkem, který ze svého postavení odpovídá v plném rozsahu za její činnost a řízení. Současně byla vytvořena jednotlivá velitelství.

Činnost ale i nadále vycházela z úkolů stanovených zákonem a z nových požadavků velitelů vojenských útvarů na policejní zabezpečení jejich činnosti a plánovaných úkolů. Dále došlo ke změně vnějšího značení složky, služebních průkazů a barevné provedení a označení dopravních prostředků¹¹.

¹¹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská policie*. Vyd. 1. Praha, 2007, s. 21.

Další významnou změnou prošel zákon po vstupu ČR do NATO v roce 1999. Dne 23. června 2000 byl schválen Parlamentem ČR zákon číslo 213/2000 Sb., kterým se mění zákon číslo 124/1992 Sb. ve znění zákona číslo 39/1995 Sb.

Z hlediska mezinárodních závazků vyplývajících pro ČR ze Severoatlantické smlouvy chrání Vojenská policie i materiál a jednotky členských států NATO a zemí zapojených do Partnerství pro mír, které budou působit na našem území na základě této mezinárodní smlouvy. Zákon také zpřesnil a rozšířil oprávnění vojenských policistů. Úprava se týkala především oprávnění o prohlídce dopravních prostředků a následně přibylo ustanovení o zastavování vozidel.

Poslední návrh na úpravu zákona proběhl v letech 2005 a 2006. Kvůli volbám do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a některým neujasněným okolnostem, se však nepodařilo zákon projednat. Kromě novely zákona O Vojenské policii se souběžně navrhuje, aby byl novelou trestního řádu rozšířen okruh osobní působnosti pověřených orgánů Vojenské policie na další osoby, jako jsou občanští zaměstnanci a občanská mládež (studenti vojenských vysokých škol). Jde tedy o osoby, které se nacházejí a jsou zaměstnány ve vojenských objektech a používají vojenský materiál, a i obecně osoby, které páchají trestnou činnost ve vojenských objektech proti příslušníkům ozbrojených sil nebo spolu s nimi či proti vojenským objektům, vojenskému materiálu nebo ostatnímu majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany¹².

4.1 Úkoly Vojenské policie

Úkoly vychází ze zákona O Vojenské policii¹³. Ve výčtu činností se jedná obecně především o podílení se na:

- zabezpečování pořádku a kázně mezi vojáky na veřejnosti i v zařízeních Ministerstva Obrany ČR,
- odhalování trestných činů, zjišťování jejich pachatelů a provádí preventivní opatření k předcházení trestné činnosti,
- Vystupuje v řízení o trestných činech jako policejní orgán, šetří přestupky příslušníků Armády ČR,

¹² MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská policie*. Vyd. 1. Praha, 2007, s. 22.

¹³ ČESKO. § 3 Zákona č. 124 ze dne 5. Března 1992 o Vojenské policii. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 57, s. 1506.

- pátrá po vojácích a vojenském materiálu, věcech v majetku státu, s kterým hospodaří Ministerstvo obrany ČR,
- podílí se na ochraně vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany ČR,
- podílí se na ochraně utajovaných skutečností,
- plní povinnosti dopravní služby jako je dohled nad bezpečností provozu vozidel ozbrojených sil a na bezpečnost provozu ostatních dopravních prostředků ve vojenských objektech,
- řídí provoz vozidel ozbrojených sil na pozemních komunikacích,
- Vystupuje jako autoškola v rámci ozbrojených sil,
- vede evidenci vozidel ozbrojených sil a schvaluje jejich technickou způsobilost,
- vede evidenci a statistiky,
- zajišťuje ochranu důležitých vojenských objektů,
- plní úkoly policejní ochrany, doprovodu osob, vojenského materiálu, vojenských dopravních letadel pro přepravu ústavních činitelů,
- plní mnoho dalších úkolů, dle zvláštního zákona nebo mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána.

4.2 Členění Vojenské Policie

Vnitřně se Vojenská policie člení na dvě základní odborné složky¹⁴:

- 1) **službu odhalování a dokumentace trestné činnosti,**
- 2) **dopravní, pořádkovou a ochrannou službu.**

Součástí VP jsou specializovaná pracoviště, která odpovídají za činnosti na odborných úsecích, jako jsou:

- pracoviště kriminalistické techniky a expertíz,
- analyticko-informační pracoviště,
- automatizace řízení,
- pracoviště pro výběr, výchovu a vzdělávání vojenských policistů,
- logistické zabezpečení.

¹⁴ Ministerstvo Obrany ČR. *Členění* [online]. 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=7460/>.html>.

Organizační struktura Vojenské policie je založena na principu územního dělení. Skládá se z jednotlivých velitelství dislokovaných v posádkách Praha, Stará Boleslav, Tábor a Olomouc.

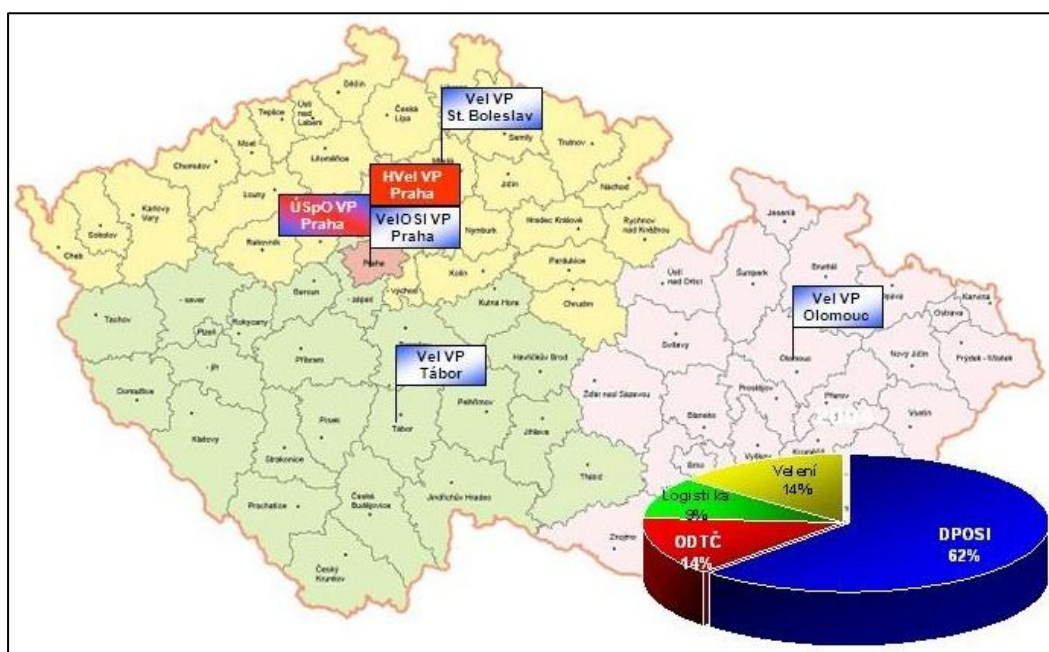
Vojenští policisté jsou rozmístěni bezprostředně u vojsk a působí také u vojenských kontingentů Armády ČR v zahraničních misích.

Hlavní velitelství Vojenské policie je nadřízeným útvarem pro jednotlivá územní velitelství¹⁵.

V současné době existují tato velitelství Vojenské policie:

- Hlavní velitelství VP Praha
- Velitelství ochranné služby VP Praha
- Velitelství VP Stará Boleslav
- Velitelství VP Tábor
- Velitelství VP Olomouc

Obr. 1: Územní uspořádání Vojenské policie od roku 2004 do současné doby¹⁶

¹⁵ Ministerstvo Obrany ČR. *Členění* [online]. 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=7460/.html>>.

¹⁶ Ministerstvo Obrany ČR. *Struktura* [online]. 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura>>.

Obrázek znázorňuje uspořádání a vymezení působnosti jednotlivých velitelství Vojenské policie včetně procentuálního zastoupení jednotlivých složek. Největší zastoupení má Dopravní, Pořádková a Ochranná služba (DPOSI), znázorněna modrou barvou v kruhovém grafu. Procentuálně stejné zastoupení má následně Oddělení vyšetřování trestné činnosti (ODTČ) a Velení.

Nejmenší zastoupení v organizační struktuře má Logistika. Znázorněný Útvar Speciálních Operací (ÚSpO VP) byl v roce 2010 přejmenován na Útvar ochrany ministra¹⁷.

Zásadní změny v letech 2005 až 2011¹⁸

- zrušen Útvar speciálních operací VP, jinak organizace a územní působnost Vojenské policie zaznamenala pouze dílčí úpravy, a to zejména v organizačních strukturách jednotlivých velitelství,
- VP standardní působení v zahraničních misích a operacích (země bývalé Jugoslávie, Irák, Afghánistán, Sinajský poloostrov) a to jak ve prospěch nasazených ozbrojených sil ČR, tak i v mezinárodních jednotkách,
- VP má vyčleněné, připravené a certifikované jednotky k nasazení v rámci operací NATO a EU,
- VP disponuje hotovostním systémem určeným k okamžitému řešení krizových situací souvisejících s trestnou činností, jiným protiprávním jednáním, k podpoře ozbrojených sil ČR.

¹⁷Ministerstvo Obrany ČR [online]. 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <http://www.vppraha.army.cz/htm/2_01.html>.

¹⁸ Ministerstvo Obrany ČR. *Ročenka 2005-2011*. Vyd.1. Praha, 2005-2011.

5 ZAHRANIČNÍ MISE S ÚČASTÍ VOJENSKÉ POLICIE

Tab. 1 Přehled zahraničních misí s účastí Armády ČR¹⁹

NÁZEV MISE	POČET	KDO	KDY
UNPROFOR - Mírová mise	2250	ČSLA AČR	1992 - 1995 Země bývalé Jugoslávie
IFOR, SFOR, SFOR II Mírová operace	6300	AČR	1996 - 12/01 Bosna/Hercegovina, Chorvatsko
KFOR Mírová operace	3070	AČR	1999 - 2/2002 Kosovo
KFOR Česko-slovenský prapor	2400	AČR	2/2002 - 7/2005 Kosovo
KFOR brigáda a úkolové uskupení Střed	3070	AČR	od 2005 Kosovo
SFOR Velitelství + civilní spolupráce	42	AČR	2002 - 12/2004 Bosna/ Hercegovina
TRVALÁ SVOBODA Protiteroristická operace	612	AČR	3/2002 - 6/2003 Kuvajt
ISAF MO (6. a 11. polní nemocnice)	269	AČR	4/2002 - 1/2003 Afgánistán
ISAF Polní chirurgický tým	11	AČR	1/2003 - 4/2003 Afgánistán
IZ SFOR Kontingent 7. polní nemocnice	526	AČR	4/2003 - 12/2003 Irák, Basra
IZ SFOR (MNF - I) Kontingent Vojenské policie	1273	AČR	12/2003 - 12/2006 Irák, Shaibah
ISAF EOD + meteo Letiště Kábul	350	AČR	od 3/2004 - 3/2007 Afgánistán
TRVALÁ SVOBODA 2006 operace NATO	120	AČR	2006 - doposud Afgánistán
MNF I Operace koalice mnohonárodnostních sil - Irák	423	AČR	12/2008 Irák
KAIA - ISAF Polní nemocnice na kábulském mezinárodním letišti KAIA	658	AČR	4/2007-12/2008 Afgánistán
NTM- I Výcviková mise NATO v Iráku	4	AČR	ukončena 28. 2. 2009
TRVALÁ SVOBODA 2008-09 Afgánistán	3 x 100	AČR	2008 - 2009

¹⁹ Ministerstvo Obrany ČR. *Historie misí* [online]. 2011 [cit. 2011-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/html>>.

Tabulka znázorňuje přehled vojenských mírových a pozorovatelských misí s účastí Vojenské policie od roku 1992. Tabulku doplňuje níže přiložený popis jednotlivých misí, ve kterém jsou popsány úkoly a činnosti příslušníků Vojenské policie.

Popis jednotlivých misí²⁰ (doplnění Tab. 1)

UNPROFOR 1992 – 1995

Čeští vojenští policisté působili v řadách mezinárodní vojenské policie sil OSN v Jugoslávii v oblasti Plitvických jezer a na velitelství sektoru Jih u Kninu.

IFOR, SFOR 1996 – 2005

V misích na území Bosny a Hercegoviny a Chorvatska plnili příslušníci Vojenské policie úkoly policejní ochrany jednotek Armády České republiky nasazených na území bývalé Jugoslávie.

KFOR 1999 až doposud

Po zavedení mezinárodní správy v jugoslávské provincii Kosovo dohlížejí vojáci AČR na obnovu provincie a na soužití albánské většiny se srbským obyvatelstvem. Úkoly policejního zabezpečení plní výjezdová skupina Vojenské policie, další čeští vojenští policisté působí na velitelství vojenské policie jednotek KFOR v Prištině.

ISAF od 2002 až doposud

V rámci operace bezpečnostních a asistenčních sil v Afghánistánu byla nasazena i česká 6. Polní nemocnice. Policejní zabezpečení této jednotky prováděla výjezdová skupina Vojenské policie. Po ukončení nasazení polní nemocnice se Armáda ČR v Afghánistánu angažuje v provinčním rekonstrukčním týmu. Jeho práce je zaměřena na postupnou obnovu a rekonstrukci celé země, přípravu voleb, obnovu samosprávy, infrastruktury apod. Provinční rekonstrukční tým má na starosti hlavně zajištění bezpečnosti oblasti, ochranu mezinárodních jednotek a spolupráci s místními obyvateli v provincii Badachšan. Policejní zabezpečení provinčního týmu zajišťuje mezinárodní skupina vojenské policie, která sídlí na české základně ve Fayzabádu. Tvořena je šesti vojenskými policisty, respektive jedním Čechem a pěti Němci. Dále vojenští policisté poskytovali ochranu i prvnímu kontingentu AČR jako vedoucí národností na letišti v Kábulu.

²⁰ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská policie*. Vyd. 1. Praha, 2007, s. 51 – 53.

Enduring Freedom 2002 až 2004

V rámci protiteroristické operace USA proti režimu Saddáma Husajna v Iráku byli v Kuvajtu nasazeni i příslušníci protichemického vojska Armády ČR. Jejich policejní zabezpečení prováděla výjezdová skupina Vojenské policie. Operace probíhala také v Afghánistánu, kde vojáci AČR působili v sestavě mnohonárodního uskupení speciálních sil a pod velením velitelství speciálních sil pro tuto operaci i po rozšíření působnosti jednotek NATO a převzetí zodpovědnosti za jih krajiny jednotkami ISAF. I zde tuto jednotku zabezpečovala výjezdová jednotka Vojenská policie.

IZ SFOR 2003 až 2004

Příslušníci roty Vojenské policie jako policejní zabezpečení 7. polní nemocnice a mnohonárodní divize „Jihovýchod“ působili pod britským velením v okolí Basry. Na jejich úspěšné plnění úkolů navázal první kontingent Vojenské policie AČR, který byl nasazen 8. prosince 2003 v rámci činnosti koaličních sil na základě rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN. Jeho působení na území Iráku bylo omezeno rozhodnutím Parlamentu ČR.

Poprvé v historii vojenští policisté neměli za úkol pouze policejní zabezpečení jednotek AČR v zahraniční operaci, ale jejich posláním byla především příprava a výcvik nových iráckých policistů. Při výcviku iráckých policistů se vystřídal téměř 300 vojenských policistů a to vzhledem ke klimatickým podmínkám, ve tříměsíčních intervalech

MNF 2004 až doposud

Vojenská policie pokračovala nadále ve výcviku iráckých policistů. Do roku 2006 se vystřídalo celkem 12 kontingentů a na 475 vojenských policistů. Vojenští policisté se podíleli na výcviku 8200 iráckých policistů a to pomocí specializovaných kurzů. Od roku 2007 vyjíždí do této mise pouze výjezdové skupiny.

Nasazení vojenských policistů v zahraničních misích je náročným úkolem nejen z hlediska jejich výcviku a přípravy, ale také z hlediska personálního. Od roku 2003 je více než 10% z celkového počtu českých vojenských policistů začleněno buď do přípravy k vyslání do mise, nebo už v misích přímo působí. Touto skutečností se zvyšují požadavky na ostatní policisty, kteří plní úkoly doma, na území České republiky²¹.

²¹ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská policie*. Vyd. 1. Praha, 2007, s. 54.

6 PŘÍPRAVA A VÝCVIK VOJENSKÝCH POLICISTŮ

Co se týče přípravy a výcviku vojenských policistů jsou z úrovně Hlavního velitelství Vojenské policie řízeny Odborem policejní přípravy a výcviku. Tento odbor je odpovědný za zpracování koncepce, metodiky a programů přípravy a výcviku příslušníků Vojenské policie, za výchovně-vzdělávací proces Vojenské policie a podílí se na zavádění nové techniky a materiálu do Vojenské policie.

Profesní připravenost příslušníku Vojenské policie vyžaduje nejen důslednou a všestrannou vojskovou připravenost, ale i připravenost v policejní oblasti. Specifika činnosti v ozbrojených silách, vlastní příprava a plnění bojových úkolů, složitost zbraňových systémů, práce s trhavinami a municí, plnění úkolů v místech se značným bezpečnostním rizikem a jiné vyžadují od vojenského policisty i v problematice vlastní policejní činnosti důslednou přípravu. Všechny činnosti jsou pak plněny v součinnosti s koaličními partnery NATO. Tato profesní příprava Vojenského policisty je úkolem Odborné školy Vojenské policie²².

Dle názoru HOLOUBKA: „Posláním ozbrojených bezpečnostních jednotek a jejich výcvik je určený především k záchraně lidského života, a tím docílení dokonalé připravenosti příslušníků elitních sil pro možná rizika plynoucí z činnosti v průběhu ostré akce. V sázce je riziko vlastní oběti proto, aby jednotka ochránila život jeden jediný, život prostého občana“²³. Toto je důvodem, proč je nutné klást značný důraz na připravenost a přístup k výcviku příslušníků Vojenské policie.

V roce 2003 došlo ke zrušení speciálního výcvikového střediska pro přípravu na mise v OSN v Českém Krumlově. Od té doby se používá k výcviku vojenských výcvikových prostorů. V České republice se nachází hned několik vojenských výcvikových prostorů (dále jen VVP), které jsou Armádou České republiky hojně využívány pro výcvik svých příslušníků. Rozmanitost terénů a prostředí jsou přímo jako stvořené pro náročné a tematicky vedené výcviky. Snahou je simulovat co nejdříveji situace, se kterými se mohou příslušníci v misích setkat²⁴. Příslušníci jsou cvičeni v postupu směřujícím k plnění úkolů - tzv. taktice zákroků.

Z obecného hlediska a z hlediska prostředí se rozlišují tyto druhy taktických postupů: Taktika černá, zelená, řízení vozidel, Střelecká příprava.

²² MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Vojenská policie*. Vyd. 1. Praha, 2007, s. 62.

²³ HOLOUBEK, P. *Taktika boje*. vyd.1. Praha, 2005, s. 7.

²⁴ MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Ročenka 2005-2011*. Vyd.1. Praha, 2005-2011.

6.1 Taktická příprava

6.1.1 Taktická příprava – černá taktika

Do černé taktické přípravy řadíme veškeré taktické postupy týmu, ale jednotlivce, které souvisí s plněním operací a vykonávání činností v budovách a městských aglomeracích. K výcviku se ve značné míře používá spolupráce například s policií, kde velmi cennými zkušenostmi vládnou zásahové jednotky a Útvar rychlého nasazení. Cílem je zajistit co nejbezpečnější a nejúčelnější postup členů týmu za využití veškeré technické podpory a dovedností příslušníků. Jednou z nejdůležitějších dovedností, jsou nepozorované přiblížení týmu k objektu, následné vniknutí do jakkoliv zabezpečeného objektu a splnění úkolu.

Zde platí doslovně názor HOLOUBKA: „V hodinách výcviku je třeba se zaměřit na tzv. automatickou činnost v podvědomí jednotlivce. Ta je ovlivněna především při stresové situaci, kdy dojde k potlačení smyslového vnímání a naruší se psychický rámeček osobnosti v průběhu ostré akce. Trénink musí zahrnovat emoční stimulace, které budou úzce zaměřeny na činnost pod psychickým tlakem, což umožní zvyšovat psychickou odolnost příslušníka výcviku. Trénink musí být prováděn v podmínkách simulujících realitu boje. Tato fáze zahrnuje emoční potenciál, přičemž se příslušník naučí zvládat stres navozený vypjatou situací. Výsledkem výcviku je naučené chování, které pod psychickým vypětím znamená pudové provádění naučené činnosti“²⁵.

To vše musí probíhat za účelným prolínáním se činností jednotlivých příslušníků. Černá taktika do sebe tím pádem zahrnuje a úročí veškeré znalosti a dovednosti, získané výcvikem. Komponuje do sebe veškeré specializace: Výsadkovou, taktickou, střeleckou, spojovací přípravu, průlomovou techniku, v případě zranění také zdravotní přípravu. Pohyb v urbanistické zástavbě s sebou nese značná rizika, neboť případné nebezpečí lze pouze eliminovat, nikoliv zcela vyloučit. Budovy skýtají řadu možností k úkrytu nepřítele, v čemž se odráží již zmíněné nebezpečí. Vycházíme-li z ideální situace, je při provádění taktiky využito pokud možno co nejvíce příslušníků. Při postupu jsou střelci kryté všechny směry a to v perimetru 360 stupňů.

Praxe a zkušenosti vojenských policistů z misí však hovoří něco jiného. O tom vypovídají zkušenosti příslušníků jednotky SOG.

²⁵ HOLOUBEK, P. *Taktika boje*. vyd.1. Praha, 2005, s. 9.

„ Co se týče pilování černé taktiky, myslíme si, že jsme v tomto ohledu neměli slabého místa. Cvičili jsme dostatečně, veškeré návyky jsme dostali hluboko pod kůži. Prostě jsme taktiku cítili, měli pro ni cit. To bylo taky naše štěstí, neboť venku jít do obydlí ve dvou, byl značný přepych. O provádění černé taktiky v pěti nebo osmi lidech jsme si mohli nechat jen zdát²⁶.

Pro výcvik tohoto druhu činností se využívají zařízení nazývané **kill house**. Jedná se o prostory skýtající řadu možností pro nastavení různých situací, uspořádání prostor a ostrou střelbu nebo používání průlomové pyrotechniky.

Osobně si myslím, že v počtu a kvalitě těchto zařízení AČR poněkud zaostává. Například v porovnání se sousedním Německem je tento rozdíl propastný. Problém vidím v tom, že se vychází z předpisy daných postupů, které se nemění řadu let a nereagují tak na vývoj doby.

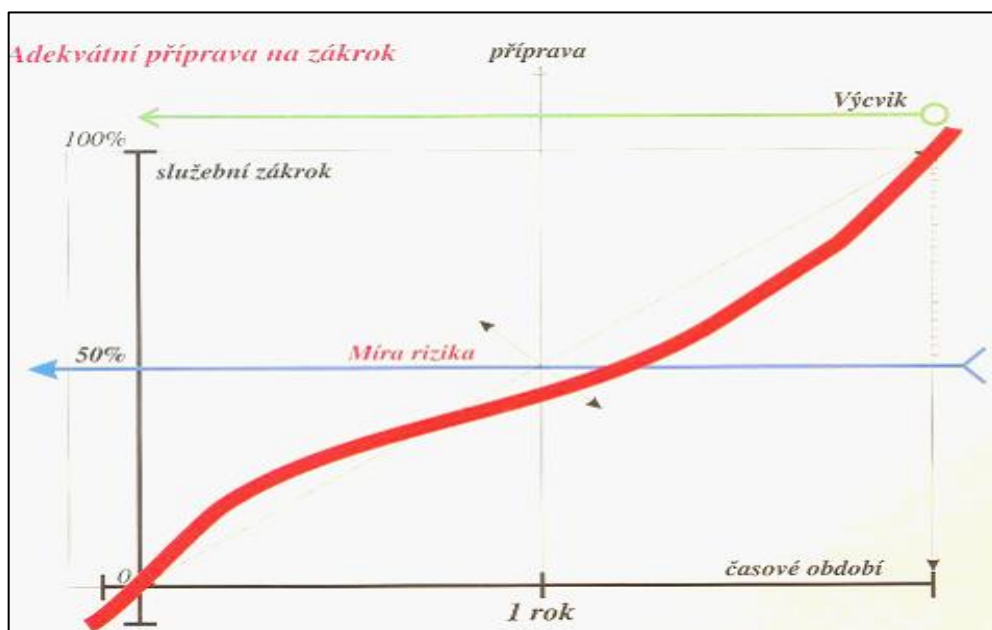
6.1.2 Taktická příprava – zelená taktika

Jedná se o druh taktiky, která nese veškeré prvky černé taktiky. Značný rozdíl je ve využití, které je v otevřeném terénu. Tímto terénem jsou bezesporu hory, pouště, les, a to v jakémkoliv ročním období a klimatických podmínkách. Nedílným prvkem je orientace v tomto prostředí, která je zajištěna topografickou přípravou všech členů týmů, a to za užití topografických map, kompasu a v poslední době i pomocí GPS modulů. Výcvik se zaměřuje taktéž na schopnost využívat nejmodernější techniku (noktovizory, vlastní zbraně, návodčí systémy, infratechniku, termovizi, nasvětlovací prostředky aj.).

K tomuto účelu jsou velmi často Vojenskou policií využívány VVP, především několik málo měsíců před odjezdem na zahraniční mise, kdy je účelem do příslušníků VP dostat a následně v nich uchovat důležité informace a návyky. Prostředí je přizpůsobeno povaze mise, do které mají být jednotky nasazeny. Taktéž příprava vychází z povahy mise. Může se jednat o mírové, bojové, podpůrné, rekonstrukční. Dále protichemické mise nebo, mise kdy jsou nasazováni vojenští lékaři. Přes toto všechno se vždy počítá s krizovými situacemi, které mohou nastat, a které je třeba důkladně nacvičit. Především si preciznost tohoto druhu výcviku vyžaduje dnešní nasazení v Afghánistánu.

²⁶ SOG Tode.cz. ZELENKÁ P. *Výrok o výcviku taktiky* [online]. 2011 [cit. 2011-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.sog.tode.cz/scenare-bojovych-akci/>>.

Obr. 2: Grafické znázornění frekvence výkonu při provádění ostré akce a aplikace výcviku v reálných podmínkách²⁷

Graf na obrázku představuje časovou osu a interval strávený v hodinách výcviku.

Jedná se o vyváženost koncepce, která bude řešit veškerá možná rizika plynoucí z činností, jež se mohou vyskytnout v akci. Eliminace rizikových faktorů. Frekvence prováděného výkonu až po vlastní hodnocení. Tato křivka musí mít vždy vzestupnou tendenci a měla by vzrůstat a dosahovat 100%, křivka míry rizika by měla naopak klesat.

Důležité je “ovládat“ terén a to jak z pohledu jednotlivce, tak i skupiny vojáků. Na toto upozorňuje i BAHMANYAR o zkušenostech sovětské armády. „Díky této válce sovětské vedení zjistilo, že tehdejší výcvikové metody jsou již neefektivní a zastaralé. Vojsko bylo stále cvičeno a připravováno na konfrontaci s armádami NATO, jež se měla udát na pláních západního Německa. Tento výcvik však byl ve vysokohorském prostředí Afghánistánu neefektivní, neboť zde nelze použít mocné tankové a motostřelecké divize, kterých měla sovětská armáda značné kvantum. Naopak to byla válka malých komand a oddílů“²⁸.

Armáda České republiky provádí výcvik tohoto druhu výcviku formou přežití, kdy zároveň dochází do značné míry i k testování materiálu a zbraní.

²⁷ HOLOUBEK, P. *Taktika boje*. vyd.1. Praha, 2005, s. 10.

²⁸ BAHMANYAR, M. *Jeskyně v Afghánistánu 1979-2004*. Vyd. 2. Praha, 2006 s. 10.

Požadavky jsou zejména kladeny na orientaci v terénu a využívání topografie, ale i na schopnosti využívání vlastností prostředí.

Přesuny jsou vyhodnocovány jako jedny z nejrizikovějších situací na nepřátelském území. Neznalost prostředí a zrádnost terénu v kombinaci s klimatickými podmínkami, staví našince z 90% do nevýhody. Zbylé procenta jsou zkušenosti a dovednosti vojáků, psychická stránka ruku v ruce s fyzickou kondicí.

6.2 Řízení vozidel

Taktika řízení vozidel je rozmanitá a může se týkat vozidel, určených pro přepravu vojáků, důležitých osob (velení armády, státní představitelé, konzulové, novináři), bojových vozidel, průzkumných vozidel anebo i vozidel civilních určených pro zvláštní operativní nasazení.

Taktika řízení bojového vozidla se diametrálně liší od taktiky řízení vozidla určeného pro přepravu osob. Blíže popisovat jednotlivé taktiky by nebylo vzhledem k vojenskému i policejnímu "**know how**" dobré více rozepisovat. Jen se dá zmínit, že taktika řízení vozidel, převážejících tzv. VIP osoby, zahrnuje uskupení formací doprovodných prostředků, řešení krizových situací při tzv. léčkách, nástřelu nepřítelem, ústupu a chránění převážených zájmových osob, činnost jednotlivých příslušníků vojenské policie. Řízení bojových vozidel zahrnuje zajímání formací vhodných taktéž ke střelbě při kontaktu s nepřítelem, při nájezdu na NVS, vysazování jednotek do zájmové zóny, provádění kontrolních míst, tzv. Check pointů- tyto jsou především využívány v blízkosti vojenských základen, kde hrozí proniknutí nepřátel, a to jak za účelem získání informací, tak za účelem likvidace.

V rámci Útvaru Ochranné služby je vytvořena skupina, která se specializuje na taktiku týkající se veškerého užívání dopravních prostředků. Důraz je kladen na bezpečnost přepravovaných osob a to jak za běžných, tak i mimořádných podmínek. Zde se vychází rovněž ze zkušeností zahraničních armád, především při doprovodech a přesunech konzulů, velících důstojníků a zásobovacích konvojů.

K nácvičce se používají reálné prostředky, užití simulátorů není vhodné pro nemožné nastolení doprovodných faktorů.

6.3 Střelecká příprava

Střelecká příprava se od počátku zaměřuje na zvládnutí základních návyků. Ty totiž ovlivňují výsledky dosahované později při samotné střelbě. Důraz se klade na správný postoj při střelbě, pevné držení zbraně přes samotné dýchání a spouštění. Přísně se dbá na to, jak bezpečně zvládnout manipulaci se zbraní, tedy nabíjení, přebíjení, odstraňování závady při střelbě, na tasení zbraně z pouzdra na stehně nebo z pouzdra pro skryté nošení.

Výcvik střelby je veden s ručními zbraněmi, jako jsou pistole, samopaly a odstřelovačské pušky. Po zvládnutí základů střelby, se další trénink provádí při mířené střelbě, kdy je účelem dosáhnout rychlejší střelby, přebíjení zásobníků, střelby ze dvou zbraní po sobě. Další druh cvičení je veden na přenášení střelby, tedy střelby, na více cílů vedle sebe i v různé výšce. Završením tohoto tréninku zpravidla bývá střelba na čas po námaze a z různých pozic. Hlavním cílem je, aby docházelo ke zrychlování střelby. Nikoliv však na úkor přesnosti. Po zvládnutí uvedených dovedností a návyků při střelbě dochází k propojení střeleckého výcviku s taktickou přípravou. Ve střelecké přípravě se vše zpravidla podmiňuje procvičování praktické střelby v co možná nejrealnějších situacích. Tedy takových, které co nejvíc odpovídají přímému zákroku jednotky. Veškeré získané poznatky z výcviku stejně jako zkušenosti z reálných situací poskytují zpětnou vazbu. Po vyhodnocení se opět začleňují do výcviku. Proto se výcvik provádí se zbraněmi používanými při reálných akcích²⁹.

Příprava probíhá na střelnicích nejčastěji ve VVP, kde je možno vyzkoušet veškeré druhy zbraní včetně těžkých zbraní a zbraňových systémů (naváděné střely, těžké kulometry, střelecké věže umístěny na bojových vozidlech, odstřelovačské pušky, minomety, granátomety a jiná speciální technika využívaná Armádou ČR).

Výcvik je ovlivněn kvalitou, vyspělostí, rozumovou, manuální zručností, odborností a zkušeností každého příslušníka. Zde je třeba vycházet z faktu, že na zahraniční mise jsou vybíráni jedinci, kteří nesou veškeré uvedené znaky.

²⁹ MINISTERSTVO VNITRA. *S rozumem a odvahou- kniha o ÚRN*. vyd.1. Praha, 2001, s. 42.

6.4 Sebeobrana

Pro výcvik se užívá **Musado military combat system**. V České republice se využívá od roku 1989. V roce 1993 byl, na základě výběrového řízení, zaveden oficiálně do výcviku Armády České republiky a to především u výsadkových, průzkumných a speciálních jednotek. Každý způsob boje, který se cvičí dlouho, dobře a se zaujetím, může v reálné situaci obstát. Jednotlivé bojové styly se od sebe liší preferencí technik, názvem nebo původem, ale to není nejdůležitější. Podstatné je, co od toho svého stylu očekáváme a pro jaký účel jsme ho začali cvičit. Voják nebo policista bude hledat, co mu pomůže při plnění služebních povinností. Musado není styl, který udělá z každého špičkového sportovce nebo válečníka. Jeho účelem je naučit příslušníky Vojenské policie naučit dobrým základům sebeobrany a boje zblízka.

Musado MCS systém skýtá hned několik výhod³⁰:

- Nevyžaduje speciální sílu ani nezahrnuje akrobatické dovednosti.
- Obsahuje jednoduché pohyby, které zvládne každý jedinec.
- Učí použít každý předmět jako zbraň, učí jak boj ukončit v nejkratším čase.
- Vychází z potřeb vojáka a je přizpůsoben jeho výstroji a výzbroji.
- Byl vyvinut k řešení krizových situací.
- Obsažené techniky jsou prověřeny nesčetnými zápasy v historii lidstva.

6.5 Výsadková příprava

Výsadková příprava je specifická zejména pro speciální jednotky operující v zahraničních misích. Je jí věnována velká míra přípravy neboť se jedná o specifickou a velmi nebezpečnou činnost. Výsadky se provádí z vrtulníků nebo velkých přepravních letounů (využívá především námořní pěchota americké armády, kdy se nad daným územím vysazuje velké množství jednotek)³¹.

V dnešní době se pomalu v moderním světě a při konfliktech od tohoto způsobu ustupuje, neboť dostat se na místo je věc jedna, ale dostat se z něj bez jakýchkoliv prostředků je věc druhá. Dále je omezena nosnost výstroje a výzbroje, kterou si vojáci sebou nesou.

³⁰ Musado. *Military Combat System* [online]. 2011 [cit. 2012-06-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.musadocz.cz/mcscz.html>>.

³¹ STEHLÍK E. *Dum spiropero*, 1. vyd. Praha, 2010. S. 242.

Moderní taktika boje se také odvíjí od nasazování menších bojových jednotek, které snáze pronikají do týla nepřítele. Tudiž u výsadků dochází ke snížení účelnosti. Ovšem s výjimkou vzdálených a nedostupných terénů (horský terén, ostrovy). Nejvíce zasvěcenou jednotkou AČR v seskocích padákem je 601. skupina speciálních sil generála Moravce z Prostějova. Všechny tyto činnosti zde popsané se jistě nemalou mírou podepisují na člověku po fyzické, ale i psychické stránce.

Fyzická kondice je součástí výběrových řízení k těmto jednotkám. Předpokládá se, že každý příslušník VP se může ocitnout v situaci, kde bude nucen snášet dlouhodobou fyzickou námahu, která může být způsobena dlouhými přesuny ve výstroji a výzbroji, ale také i třeba přenosem raněného. Těžké terény patří taktéž k aspektům prověřujícím fyzickou zdatnost. Při přípravě na mise je kladen důraz právě na dlouhé pochody se zátěží, překonávání překážkových drah a běhání. Po fyzické stránce je taktéž třeba o tělo pečovat dostatečným a regeneračním odpočinkem, který má na kondici a fyzickou přípravu nemalý vliv.

Pozemní a výsadková příprava včetně nácviku boje zblízka, sebeobranu a přežití však není prováděna ani tak za účelem osvojení si způsobu spolehlivého a rychlého zničení protivníka, jako spíše s cílem získat větší sebevědomí, odolnost a rychlou orientaci v neznámém terénu a v mezních situacích. Konkrétní požadavky jsou vždy stupňovány podle funkce³².

6.6 Psychologická příprava

Fyzické síly jdou ruku v ruce s psychickou odolností každého jedince. Jedná se o vzájemně silně se prolínající aspekty ovlivňující fungování vojáka. O samotném poměru ovlivňování se nelze blíže zabývat, neboť se jedná o široký okruh, který popisuje již mnoho knih. Pouze lze zmínit, že ve výcviku Vojenské policie je začleněna psychologická příprava s konkrétní tematikou a zahrnuje veškeré možné scénáře.

Největší důraz a také pomyslný strašák je padnutí do zajetí. S tím souvisí obrovský tlak na psychiku člověka, neboť v arabských zemích je specifický přístup k životu zahraničních vojáků. Nemusí se jednat pouze o strach ze smrti, ale ve většině případů zajatce čeká množství výslechů za doprovodu mučení a trýznivých nehumánních metod. Toto bývá doprovázeno pořizováním videozáznamu a následné požití záběrů k odstrašování "nepřítele".

³² STEHLÍK E. *Dum spiro spero*, 1. vyd. Praha, 2010. S. 243-244.

O to větší vliv na psychiku vojáků je kladen i skutečností, že podobně jako střelba či jiné činnosti, nelze navodit nikdy dokonalý dojem a tím se na podobné věci připravit. Člověku tak nezbyvá než počítat s nejhörším, ale přitom prostě doufat v nejlepší.

6.6.1 Vliv bojové činnosti na psychiku vojáka

Důležitou součástí výcviku vojáků připravujících se na působení v zahraničních misích je psychologická příprava. Kurzy na tato témata připravují lidé, kteří mají bohaté osobní zkušenosti z již proběhlých zahraničních misí. Během praktického cvičení na závěr kurzu je vždy navozena určitá situace, se kterou se mohou účastníci během svého působení v mírové misi s velkou pravděpodobností setkat.

Absolventi kurzu také trénují z psychologického hlediska náročnější situace, spojené zejména s bezprostředním ohrožením jejich života, přičemž toto vše probíhá v anglickém jazyce.

Problém vojáků spočívá zejména v tom, že většinou ze stresující situace utéci nemohou, a tak nedají sobě ani svému tělu šanci se odreagovat. „Neuvěřitelné je, kolik toho zvládnou, aniž by se to na nich nějak výrazněji podepsalo. Samozřejmě až do chvíle, kdy přijde poslední kapka a jejich vnitřní nádoba přeteče. Enormnímu fyzickému výkonu je ale v armádě vystaveno jen málo specializací, jako jsou výsadkáři, průzkumníci, příslušníci jednotek působících v misích. Pro většinu vojáků stresové prostředí představuje rušné, často stresující prostředí, přemíra sluchových či zrakových podnětů nebo naopak dlouhodobě stereotypní práce“³³.

6.6.2 Psychologie zahraničních misí

Jak uvádí dále DZIAKOVÁ: „Psycholog by se měl na problematiku zahraničních misí zaměřit minimálně v období vojenské přípravy před výjezdem do mise a minimálně měsíc před ukončením mise. Pro ideální situaci by měl vyjíždět organický vojenský psycholog s vojenskou jednotkou. Toto je ovšem stále dnes utopie pro nedostatek vojenských psychologů.

³³ DZIAKOVÁ, O. *Vojenská psychologie*. Praha, 2009. s. 233-234.

Psychologové se zaměřují na nejčastější problémy, kterými jsou³⁴:

- Odloučení od blízkých v ČR a všechny situace s tímto související (partnerské otázky, odloučení, nevěra, sexuální abstinence - řešení problémů na dálku, intenzivnější prožívání stresových situací, omezený a zdlouhavý kontakt.
- Frustrace z nedostatku informací (někdy je nedostatek spíše subjektivní a jedná se o problémy ve vzájemné komunikaci).
- Skupinová tenze pramenící z nedostatku odpočinku. Saturace i monotonie.
- Saturace pramenící ze stereotypního směnného provozu a z málo podnětného sociálního prostředí.
- Skupinové tenze pramenící z nepochopení druhému a v neochotě flexibilně měnit své životní a zažitá návyky a postoje.
- Relaxace a způsoby eliminace negativních psychologických stavů (zejména v závěrečném období mise).

Vzhledem k tomu, že každá operace je velice specifická, je nutné každého vojáka vycvičit tak, aby byl schopen konkrétního působení. Kromě běžného výcviku se mu tedy dostává dodatečné nadstandardní přípravy. Navíc zpravidla šest týdnů před termínem vyslání vojáků do zahraničí může být prováděn tzv. stmelovací výcvik. Nedílnou součástí stmelovacího výcviku je také výuka historie, kultury, geografie, náboženství a zvyků obyvatel v místě předpokládaného nasazení. Velký důraz je dále kladen na jazykovou přípravu, zejména výuku angličtiny. Po ukončení kurzu by každý voják měl být schopen porozumět mluvenému projevu a plynule interpretovat všeobecný i odborný text³⁵.

Kromě praktického výcviku jsou vojáci před odchodem do zahraničních misí také teoreticky proškoleni, jak se chovat v různých krajních situacích, např. upadnou-li do zajetí. Díky zkušenostem z již proběhlých misí se například v této konkrétní situaci dospělo k závěru, že peníze v zajetí mnohdy představují větší ochranu než vlastnictví jakékoliv zbraně. Většina českých vojáků je totiž vysílána do funkce vojenských pozorovatelů OSN do zemí třetího světa, kde je velice rozšířena korupce, a peníze zde proto často hrají mnohem důležitější roli než paragrafy mezinárodního práva.

³⁴ DZIAKOVÁ, O. *Vojenská psychologie*. Praha, 2009. s. 239.

³⁵ Defence And Strategy EU. *Mise OUM* [online]. 2011 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: <<http://defenceandstrategy.eu/cs/clanky/cesti-vojaci-a-operace-na-udrzeni-miru-osn.html>>.

Výcvik vojáků pokračuje i v době samotného vedení operace s cílem přizpůsobit se konkrétním podmínkám a sladit činnost a soužití osob, které se připojily dodatečně.

Tento výcvik již ale probíhá zcela podle pokynů velitele konkrétní Operace Udržení Míru (OUM). Organizace Spojených Národů (OSN) rovněž často v místě rozmístění mise organizuje tzv. vstupní kurzy, kde se snaží o propojení jednotlivých pozorovatelů z různých zemí a o specifickou instruktáž vztahující se ke konkrétní misi a reáliím prostředí, kde operace probíhá³⁶.

³⁶ Deffence And Strategy EU. *Mise OUM* [online]. 2011 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: < <http://defenceandstrategy.eu/cs/clanky/cesti-vojaci-a-operace-na-udrzeni-miru-osn.html> >.

7 SPECIALIZAČNÍ ČINNOSTI

Pro výkon a plnění úkolů využívá Vojenská policie taktéž jisté, specificky zaměřené činnosti. Tyto činnosti jsou prováděny specialisty v daných oblastech, ze kterých mohou v případě potřeby vznikat zvláštní týmy. Tyto týmy jsou následně určeny k provádění specifickému plnění úkolů, vyplývajících ze Zákona O Vojenské policii.

Využití specializací těží především z existence Útvaru speciálních operací a Pohotovostního Oddělení. Dnes přežívá pouze Útvar ochrany ministra, který je složen z pozůstatků zmiňovaných zaniklých útvarů. Tento útvar ovšem není oprávněn využívat naplno potenciál speciálních činností a to vzhledem k zákonu číslo 124/1992 Sb. a povaze absolvovaných misí.

Popis a náplň činností jednotlivých specializací

7.1 Spojář

Úkolem je obsluha a zařízení spojení na krátkou i velmi dlouhou vzdálenost a tím zabezpečit spojení mezi jednotlivými bojovníky a velitelstvím a to za jakéhokoliv počasí a v jakémkoliv terénu za maximálního využití spojovací techniky. Zajišťuje nouzové spojení a přenos audio a video záznamu. Požadavky jsou kladeny na znalost veškeré telekomunikační techniky (vysílačky, satelitní telefon, ...).

7.2 Řidič

Specializací je řízení všech dopravních prostředků v klidových i vypjatých bojových situacích, zvládání taktiky týkající se vozidel. Samozřejmě je jeho náplní i schopnost provádět případné opravy a vozidel a schopnost provést taktické opatření při poškození nebo nepojízdnosti vozidla.

7.3 Pyrotechnik

Zaměřuje se na aktivaci, odhalování a deaktivaci nástražných a jiných výbušných systémů, průlomovou a trhací, popř. likvidační techniku. Využití má při nástražných systémech při vstupech do objektu, prolomení vstupu pro práci týmu a zajištění nástražných systémů při ochraně zájmového teritoria³⁷.

7.4 Psovod

Za využití psa provádí předsunuté hlídky, prohledávání objektů, zadržení zájmových osob na dálku a mnoho dalších úkonů vycházející z povahy plněné operace (strážní, hlídkoví, specialisté-výbušniny, vyhledávání osob a věci apod.). Kynologové jsou využíváni dopravní, pořádkovou, ochrannou, skupinou Vojenské policie.

³⁷ HOLOUBEK, P. *Taktika boje*. vyd.1. Praha, 2005, s. 13-17.

7.5 Odstřelovač

Zajišťuje bezpečnost postupu týmu z odpovídající vzdálenosti, provádí předběžný průzkum teritoria za pomoci optických pozorovatelských prostředků. Využíván je pro rekognoskace terénu díky pozorovacímu talentu a trénovanému oku. Odstřelovač je taktéž protivníkem, pokud je odhalen, ihned zlikvidován neboť představuje značné riziko. V Afghánistánu, pokud padne jakýkoliv voják do zajetí, jsou mu obnažené ramena. Pokud má v okolí ramene modřiny, je bez milosti usmrcen. Čeští odstřelovači působili v afghánských misích, nyní jsou využíváni převážně jako krytí týmu a při ochraně pozic a základen.

7.6 Potápěč

Činnost směřuje k vyhledávání nebo naopak obstarávání prostředků pod vodní hladinou. Nedílnou součástí jsou záchranné práce. V kombinaci s pyrotechnickými znalostmi je schopen samostatně plnit i velmi náročné úkoly. Vzhledem k povaze probíhajících misí, nejsou potápěči využíváni. Z tohoto důvodu je tato specializace odsunuta na druhou kolej a své opodstatnění nachází nejvíce u složek Policie ČR. U AČR jsou potápěči zastoupeni u jednotky SAR-(Save and Rescue).

7.7 Zdravotník

Zdravotnické dovednosti jsou nedílnou součástí výcviku všech členů týmů. Od základů první pomoci jsou znalosti prohlubovány a zdravotníci jsou připravováni na nejtěžší zranění v těžkých bojových podmínkách nevyjímaje. Zdravotní příprava se uskutečňuje pod vedením zkušených zdravotníků a lékařů³⁸.

Specializační činnosti jsou v rámci Armády České republiky často prověřovány a prohlubovány v rámci metodických zaměstnání. Dochází rovněž ke specializačním kurzům, které jsou často prováděny společně se zahraničními odborníky.

Také díky dokonalé prováděné zdravotní přípravě lze konstatovat, že ztráty na životech příslušníků v misích jsou relativně na velmi přijatelných nízkých stavech.

Vzhledem k počtu zahraničních misí a počtů účastníků se příslušníků, lze jednoduše vyhodnotit, že výcvik a následně na něm založené provádění činností, je na slušné úrovni.

³⁸ HOLOUBEK, P. *Taktika boje*. vyd.1. Praha, 2005, s. 17-19.

Následující tabulka znázorňuje pouze informace dostupné z běžných zdrojů.

Tab. 2: Počty příslušníků usmrcených v zahraničních misích ³⁹

KDY UMÍRALI ČEŠTÍ VOJÁCI V ZAHRANIČNÍCH MISÍCH		
únor 1991	Saudská Arábie	Nešťastnou náhodou se zastřelil podporučík ČSA.
srpen 1995	Chorvatsko	Při chorvatském odstřelování stanoviště OSN zahynuli dva vojáci mise UNCRO.
říjen 1998	Hercegovina	Zahynula tříčlenná posádka ve vrtulníku Mi-17.
září 2002	Kosovo	Při nehodě OT-64 zahynuli dva příslušníci mise KFOR.
květen 2007	Afghánistán	Zahynul český voják, kterého zavalila lavina kamení a bahna. Dva další vojáci byli těžce zraněni.
březen 2008	Afghánistán	Příslušník speciální jednotky vojenské policie zahynul na jihu Afghánistánu při útoku sebevraha. Dva vojáci byli zraněni, jeden z nich těžce, zahynuli i dva Dánové.
duben 2008	Afghánistán	V afghánské provincii Lógar přišel o život český voják poté, co terénním vozem najel na nastraženou nálož; další čtyři vojáci z vozu byli zraněni.
květen 2011	Afghánistán	V provincii Vardak zahynul český voják, když se svým autem najel na improvizované výbušné zařízení. Při výbuchu zahynul také afghánský tlumočnick a další dva vojáci byli zraněni.
říjen 2011	Afghánistán	V olomoucké vojenské nemocnici zemřel český voják, který byl v červenci těžce zraněn. Rotmistr z 2. jednotky výcvikového a poradního týmu OMLT utrpěl střelné poranění při útoku na českou předsunutou základnu v provincii Vardak. Jde o pátého vojáka, který nasazení české armády v Afghánistánu zaplatil životem ⁴⁰ .

³⁹ Česka Televize. *Raněných vojáků přibývá* [online]. 2011 [cit. 2011-11-13]. Dostupné z WWW: <<http://ceskatelevize.cz/ct24/domaci/153009-ranenyh-ceskych-vojaku-v-afghanistanu-pribyva/html>>.

⁴⁰ Idnes. *Pátá oběť* [online]. 2011 [cit. 2011-10-10]. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.ihned.cz/c1-53157980-afghanska-mise-ma-patou-ceskou-obet-vojak-zemrel-v-olomoucke-nemocnici/html>>.

8 VÝSTROJ

Vysoká úroveň požadavků na profesionála Armády České republiky vyžaduje i vysokou úroveň jeho zabezpečení. Rozvoj vojenství, požadavek na vybavení příslušníků AČR pro jejich působení v jakémkoliv klimatickém pásmu, rozvoj nových technologií výroby výstroje, specializace a profesionalizace armády vede k dynamickým změnám v rozsahu i kvalitě zavedené výstroje.

Skořepinová balistická přilba

Lehká balistická helma (aramidový kompozit nasycený fenolickou pryskyřicí), která má skvěle řešenou balistickou i nebalistickou ochranu (vnitřní polstrování) hlavy. Je přizpůsobena pro používání náhlavní komunikační sady, ochranných sluchátek. Balistická životnost přilby se uvádí deset let, avšak je nutná opatrnost při zacházení, neboť v materiálu snadno vznikají praskliny například pádem nebo silným úderem. Tento typ helmy je považován za ochranu proti střepinám a ochranu proti odraženému střelivu, jež má sníženou kinetickou energii⁴¹.

Historie vlákna Kevlar

O historii tohoto materiálu se zabýval i časopis POLICISTA. První vzorek kevlaru připravila výzkumná pracovnice laboratoří **DuPont** - **Stephanie Kwoleková** v roce 1965. Nikdo samozřejmě nečekal materiál s tak vynikajícími vlastnostmi.

Vývoj pokračuje dodnes a možnosti uplatnění kevlaru a jemu podobných materiálů - aramidů - stále překvapují chemiky i techniky. Jen pro připomenutí:

Kevlar 129 má hustotu 1,44 g/cm³ a pevnost v tahu 3320 MPa (pro ocelový drát stejného průřezu jsou srovnatelné údaje 7,85/2600, skelné vlákno 2,60/3400, uhlíkové vlákno 1,76/3530 a nylon 1,14/990). Proti materiálům se stejnou nebo i vyšší pevností v tahu však má látka kevlar jednu zatím nepřekonanou výhodu – houževnatost⁴².

⁴¹ OPPITZ A KOL. *Výstroj českých vojáků*. Vyd. 1. Brno, 2006, s.213-215.

⁴²Časopis POLICISTA. *Kevlar* [online]. 8/1999 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.policista.cz/cz/vystroj/html>>.

Balistická vesta Vojenské policie ALP

Cortexový nosič balistických plátů s možností modulárního - křížového umístění taktických kapes a prostředků přímo na tělo nosiče. Do nosiče se vkládá balistická ochrana Dyneema a protišoková vložka Vylen, z přední i zadní strany. Společně se pro zvýšení ochrany vkládají aramid keramicko-kevlarové pláty, které ovšem zvyšují hmotnost samotné vesty. Největším nedostatkem nosičů balistické ochrany je nedostatečná ochrana po stranách. U tohoto typu vesty je zabezpečena ochrana možností vložení balistických plátů i do stran⁴³.

V České republice platí norma ČSN 39 5360 (obecně považována za nejpřísnější).

Tab. 3: Třídy balistické ochrany⁴⁴

Úroveň 1	.38 Special Poloplašťová Soft Point Federal 38J	8,1g	300m/s+10m/s
Úroveň 2	9mm Celokovový plášť DM 11A1B2 Dynamit Nobel nebo MEN	8,0 g	360m/s+10m/s
	.357" Magnum Soft Point Flat Nose Norma 19107	10,2 g	385m/s+10m/s
Úroveň 3	9mm FMJ DM 11A1B2 Dynamit Nobel nebo MEN	8,0 g	415m/s+10m/s
	.44" Magnum Soft Point Flat Nose (plochý nos) Speer 4660 nebo 4661	15,5 g	430m/s+10m/s
Úroveň 4	.357" FMJ Coned Bullet Lead Core (olověné jádro) Dynamit Nobel nebo MEN	10,2 g	430m/s+10m/s
Úroveň 5	5,56x45mm M 193 Ball FN nebo SS 92 Ball	3,6 g	970m/s+10m/s
	7,62x51mm NATO SS 77 FMJ Lead Core FN	9,3 g	830m/s+10m/s
Úroveň 6	7,62mmx51 NATO Armour Piercing - Dynamit Nobel FMJ Hard Core (tvrdé jádro)	9,55 g	820m/s+10m/s

Tabulka popisuje typ střeliva, kterému musí balistický materiál odolat. Další informací v tabulce je hmotnost samotné střely a její po výstřelová rychlost.

⁴³ SOG. *Výstroj* [online]. 2011 [cit. 2011-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.sog.tode.cz/vystroj/>>.

⁴⁴ Stratos. *Balistická ochrana* [online]. 2012 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.stratos07.cz/balistika.html>>.

Dle těchto kritérií je balistická ochrana rozdělena do jednotlivých úrovní. S ohledem na zahraniční mise a používané zbraně, je kladen na důraz na splnění ochrany v maximální úrovni.

Taktické brýle S 2000

Sluneční brýle určené pro ochranu zraku proti střepinám, odraženým fragmentům střel a prachu. Vrstva Anti-Fog snižuje zamlžení polykarbonátových skel, které je možné měnit za tmavá nebo dioptrická⁴⁵.

Ochranné oděvy

Nomexová kombinéza a maskovací oděv

Tyto materiály mají zvýšenou odolnost zejména zejména proti ohni. Nomex jsou vlákna a tkaniny s vysokou odolností proti žáru. Praktickou ukázkou odolnosti nomexových oděvů nechtěně předvedl tým F1 Benneton-Ford na Velké ceně Německa 1994 na okruhu Hockenheim. Při doplňování paliva praskla hadice s přívodem 10 l/s a benzin se ihned vzňal. Závodník a většina mechaniků se na několik sekund ocitli uprostřed ohnivé koule, ale následkem byly pouze lehčí popáleniny na malých nechráněných místech těla. Pro vojenské a policejní použití byl nedávno vyvinut nový materiál. Nomex Delta C se skládá ze dvou vrstev tkaniny. Svrchní barevná a nepromokavá vrstva kryje druhou, potaženou kuličkami z aktivního uhlí (úprava Saratoga). Obě vrstvy jsou zevnitř prostupné pro vodní páry, ale chrání proti pronikání radioaktivních, chemických i biologických látek a samozřejmě poskytují dobrou ochranu proti žáru⁴⁶.

Doplňky jsou v odpovídajícím maskovacím provedení dle regionu působení (multicam, digital urban, desert). Výhodou je také membrána Gore-tex, která zamezuje provlhnutí. Právě v souvislosti s posledními válkami, v rozmanitých končinách světa, zažívá vývoj kamufláží v posledních letech boom. Maskování spočívá v několika vrstvách nástřiku vzoru na oděvu, což v závislosti na prostředí využívá nedokonalosti lidského oka. Dochází tím tedy ke klamání lidského oka, které se zaměřuje na nejvíce a nejsilněji obsažené barvy v okolí.

⁴⁵ OPPITZ A KOL. *Výstroj českých vojáků*. Vyd. 1. Brno, 2006, s. 229.

⁴⁶ Dupont. *Materiály* [online]. 2012 [cit. 2012-07-01]. Dostupné z WWW: <http://www2.dupont.com/Czech_Republic_Country_Site/cs_CZ/Products_and_Services/Products/nomex.html>.

Taktické rukavice, chrániče kloubů, pouzdra a obuv

Kevlarové rukavice odolné proti prořezání se zpevněnými prvky, které nemají vliv na cit v rukou při střelbě nebo ostatních činnostech. Rukavice jsou díky užitým materiálům schopny i krátkodobého využití při slaňování aniž by došlo k popálení rukou.

Chrániče kolen a loktů Hatch

Tyto chrániče slouží jako ochrana velkých kloubů. Tvrzený plast na vypolstrování zaručuje bezproblémové dynamické kleknutí na jakémkoliv povrchu, aniž by došlo ke zranění, stejně tak fungují chrániče loktů.

Taktické stehenní pouzdro

Určeno je pro záložní osobní zbraň. Umožňuje rychlé vytažení zbraně, je pohodlné, nepřekáží. Použití stehenního pouzdra je na základě balistické vesty, která znemožňuje umístění zbraně na pas příslušníka. Použitým materiálem na doplňky tohoto typu je Cordura. Na rozdíl od předcházejících látek je Cordura dalším vývojovým stupněm známého nylonu. Nejčastěji se setkáváme s tímto materiálem na potazích kevlarových neprůstřelných vest. Tento velmi lehký materiál je ale použitelný i na kompletní uniformy a další vybavení, například batohy, obaly, opasky, obuv.

Taktická obuv

Vysoká, celokožená obuv s prodyšnou membránou Gore-tex proti provlhnutí. Pro teplejší klimatické podmínky se používá vysoká kožená obuv kombinovaná s textilií Cordura.

Medibag

Osobní lékárníčka jednotlivce obsahující nejdůležitější zdravotní prostředky (Izraelský obvaz, cellox, rukavice, šití, izotermická folie, škrtidlo CAT - Combat Application Tourniquet)⁴⁷.

Další speciální výstroje do extrémních podmínek⁴⁸:

- Baracuda - maskovací síťka a šála v jednom, která se používá jako šála nebo slouží k maskování hlavy, zbraní a částí výstroje jednotlivce. V odpovídajícím provedení dokonale rozbíjí tvar, což je základem maskování.

⁴⁷ OPPITZ A KOL. *Výstroj českých vojáků*. Vyd. 1. Brno, 2006, s. 208-209.

⁴⁸ Armáda České Republiky. *Výstroj* [online]. 2012 [cit. 2012-07-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/vystroj/dalsi-vystrojni-soucastky-k-vyuziti-v-extremnich-podminkach-10984>>.

Díky síťovanému provedení se dá snadno nastrojít listím, rostlinami a tím začlenit maximálně do krajiny a rozbít tím původní tvar.

- Kukla, která se nosí srolovaná jako čepice nebo se stahuje přes obličej a slouží k ochraně proti chladu a současně k maskování obličeje.
- Obličejová maska, která se používá k ochraně obličeje proti chladu v extrémních podmínkách a současně k maskování obličeje. Na rozdíl od kukly se vyrábí z neoprenu, což ji dodává potřebné tepelné vlastnosti.
- Ochranné balistické brýle Bollé 2000 s UV ochranou, které se používají k ochraně očí proti střepinám, světlu, popřípadě proti větru a písku. Jsou součástí balistické přilby. Dále se užívají balistické brýle Oakley s UV ochranou a měnitelnými skly. Tyto na první dojem připomínají běžné sluneční brýle.
- Polní boty 2000, podšívkové polní boty 2000, zimní polní boty 2000, které se nosí podle zařazení a oblasti vyslání s ohledem na klimatické podmínky. Předností je materiál Gore-tex, který udržuje nohy v suchu i při používání v náročných podmínkách.
- Holeňové návleky, které se používají k ochraně nártů a lýtek proti chladu a vodě.
- Zateplené návleky, sloužící k ochraně nohou ke kolenům proti chladu a vodě v extrémních podmínkách.
- Cat eye- reflexní páska na přilbu, tato páska se přetahuje přes přilbu. Její funkcí je ulehčení orientace pro vojáky jdoucích v zádech při světelně zhoršených podmínkách⁴⁹.

Výzbroj vojenských policistů je shodná s výzbrojí celé armády, kromě toho jsou však vojenští policisté vybaveni i jinými druhy zbraní podle svého zařazení a úkolů, které mají plnit. Ke standardní výbavě vojenského policisty rovněž patří osobní donucovací prostředky – obušek, pouta a slzotvorný prostředek⁵⁰.

⁴⁹ Armáda České Republiky. *Výstroj* [online]. 2012 [cit. 2012-07-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/vystroj/dalsi-vystrojni-soucastky-k-vyuziti-v-extremnich-podminkach-10984>>.

⁵⁰ ČESKO. § 22. Zákon č. 124 ze dne 5. března 1992 o vojenské policii. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 57 .

9 VÝZBROJ

Výzbroj Armády České republiky se dělí na zbraně:

- **Standardní:**
 - pistole
 - samopaly
- **Nestandardní:**
 - útočné pušky
 - kulometry
 - brokovnice
 - granátometry a RPG
 - odstřelovací pušky

9.1 Pistole

Pistole vz. 82

Pistole vzor 82, je samonabíjecí ruční zbraň s pevnou hlavní a dynamickým závěrem, vyráběná firmou Česká zbrojovka, a.s., pod označením CZ 83. Pistole je používána v AČR jako služební osobní zbraň ráže 9 mm. Slouží k bezprostřední ochraně a obraně jednotlivce. Lze ji použít k boji na malé vzdálenosti. Jsou jí vyzbrojeni velitelé jednotek od stupně četa, obsluhy obrněné a speciální techniky a štáby všech stupňů velení.

Pistole je jednoduché konstrukce, snadno ovladatelná pravou i levou rukou. Bezpečnost a pohotovost použití pistole je zaručena pojistkou a dvojčinným spuštěním. Při střelbě je zásobena náboji z dvouřadého zásobníku⁵¹.

Glock 17

Tato pistole je osobní a zároveň záložní pistolovou zbraní je v ráži 9mm rakouské výroby. Jeho plastové tělo se závěrem z pevných slitin je optimální kombinací lehké a velice odolné zbraně. Jde o samonabíjecí pistoli s kapacitou zásobníku 17 nábojů 9mm Luger. Pro tuto zbraň lze použít i velmi rozsáhlé příslušenství, tj. laserové zaměřovače, svítilny, tritiové mířidla - největší význam při použití ve tmě.

⁵¹ LAUBER, M *Ruční zbraně AČR*. vyd.1. Praha, 2007, s. 4-6.

Životnost materiálů je na velmi dobré úrovni a problém nečiní ani rychlejší a brutálnější způsob střelby⁵².

9.2 Samopaly

Heckler & Koch MP5 (Maschinenpistole 5)

Samopal vyvinut v 60. letech 20. století, poprvé byl uveden do užívání roku 1966 pod názvem HK54. Zbraň je vybavená pevnou, sklopnou (model PDW) nebo vysouvací pažbou (typ SD6, A5, J). Zbraň je používána po celém světě ve vojenských a policejních úřadech, prakticky všemi speciálními jednotkami po celém světě. Jeho hlavní výhodou je jeho kompaktnost. Oblíbenou variantou této zbraně je i MP5 K (Kurz) se zkrácenou hlavní a pouzdem závěru, předpažbí pak bylo změněno na přední pistolovou rukojeť.

Samopal vzor 61 Škorpión 7.65mm

Samopal vzor 61 je univerzální ruční automatická zbraň jednotlivce. Vzhledem k malým rozměrům a nízké hmotnosti je ideální zbraní pro speciální jednotky a osádky pozemní bojové techniky. Zbraň, kterou je možno nosit i v pouzdru na opasku, lze použít rovněž jako pistolí pro vedení střelby z jedné ruky.

9.3 Útočné pušky

Samopal vzor SA 58 7.62mm

Velmi často bývá SA vzor 58 označován jako samopal což je v dnešní době nepřesné označení. Dnes je zbraň tohoto typu označována jako útočná puška. Samopal využívá jako střelivo pistolové náboje, tedy nejčastěji Kalibr 9 x 19 mm.

Tento typ zbraně byl používán dlouhou dobu jako osobní zbraní jednotlivce a byli jím vyzbrojeni příslušníci všech druhů vojsk AČR. Jedná se o lehkou, automatickou ruční zbraň využívající k činnosti závěru tlaku plynů, vzniklých hořením prachové náplně. Umožňuje střelbu jednotlivými ranami nebo krátkými (3 až 4 rány) a dlouhými (10 až 30 ran) dávkami. Nastavení způsobu střelby se provádí přepnutím páčky přerazovače z polohy zajištěno do polohy (1) nebo (30)⁵³.

⁵² HARTINK A. E. *Encyklopedie Vojenské zbraně*, 2. vyd. Praha, 2005. S. 14.

⁵³ LAUBER, M *Ruční zbraně AČR*. vyd.1. Praha, 2007, s. 16-22.

Útočná puška 5,56 × 45 mm CZ 805 BREN A1/A2

Česká armáda zavedla v roce 2011 do výzbroje novou základní zbraň jednotlivce. Zbraň má dvě základní provedení, a to útočná puška CZ 805 A1 a karabina CZ 805 A2. Jedná se o unifikovaný modulární zbraňový systém pro náboje rozměrů 5,56×45 mm NATO nebo 7,62×39 mm vz. 43.

Změnu ráže dovoluje možnost výměny hlavní pro uvedené, případně i jiné typy nábojů. Výměnná zásobníková šachta umožňuje nasazení různých druhů zásobníků. Napínací páku závěru lze jednoduše přemístit z pravé na levou stranu zbraně, což zvyšuje komfort z hlediska užití leváky.

Útočná puška s ukončeným vývojem NATO CZ 805 BREN A1 ráže 5,56 × 45 mm, je automatická ruční palná zbraň schopná střílet dávkami, omezenými dvou-ranými dávkami a jednotlivými ranami, s účinným dostřelem na pozemní a vzdušné cíle do 500 m, vybavená sklopnými, mechanickými stranově i výškově stavitelnými mířidly s dálkovým rozsahem 100 – 500 m⁵⁴.

M4 A3 Bushmaster

Je americká zkrácená verze útočné pušky M16A2, s níž má 80% shodných dílů. Kromě zkrácení hlavně (a předpažbí) byla pevná pažba nahrazena teleskopickou (výsuvnou) pažbou, která má možnost aretace ve čtyřech různých polohách. Použití obvyklejší sklopné ramenní opěrky bylo vyloučeno konstrukcí M16, u které je vratná pružina uložena v prostoru pevné pažby. M4 je základní typ, umožňující střelbu jednotlivými ranami či dávkou omezenou na tři výstřely (jako M16A2). Po zrušení zakázky na nákup nejnovějšího provedení útočné pušky v plné velikosti M 16A4 se pomalu stává standardní zbraní vojenských jednotek. Puška M4A1 je verze přednostně určená pro speciální jednotky. Má možnost střelby jednotlivými ranami či dávkou bez omezovače⁵⁵. Byla pro zahraniční mise vybrána díky své spolehlivosti, uživatelské pohodlnosti a odolnosti. Postupně se přechází na ráži 5,56 u všech útočných pušek, umožňuje to nést větší počet munice na rozdíl od ráže 7.62.

⁵⁴ Česká Zbrojovka. *CZ Brenn 805* [online]. 2012 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <http://www.czub.cz/cz/catalog/86-ozbrojene-slozky/OS-AUT/CZ_805_BREN_A1.aspx>.

⁵⁵ CHANT, CH. *Pěchotní zbraně*. Vyd. 1. Praha, 2005. s. 74.

9.4 Brokovnice

Benelli

Italská brokovnice Benelli s vertikálně sklopnou ramenní opěrou je taktická verze brokovnice Benelli M3 Super 90, zbraň umožňuje střelbu pomocí poloautomatického nebo opakovacího režimu (k nabíjení pak dochází za pomoci pohyblivého předpažbí - tzv. pumpa) v závislosti na výkonu použité munice. Brokovnice je zásobována náboji z trubicového podhlavňového zásobníku s kapacitou 5 nebo 6 nábojů (podle druhu střeliva)⁵⁶. Tento typ zbraně slouží k vystřelování dveří, zastavování ujíždějících vozidel nebo jako obranná zbraň. Brokovnice je hojně užívaná spolu se speciálním střelivem na kontrolních místech a při uzávěrách.

9.5 Kulometry

Kulomet NSV 12,7mm

Kulomet NSV je ruské výroby a tvoří výzbroj tanků, obrněných transportérů a mechanizovaných jednotek. V AČR jsou 12,7mm kulometem NSV doplňkově vyzbrojeny tanky T-54/55, T-72 a některé. Zbraň je prostředkem protivzdušné obrany tankových a mechanizovaných jednotek a slouží k bezprostřední ochraně vlastní sestavy. Tento 12,7mm kulomet je určen k ničení vzdušných cílů a může být použit i k umlčování a ničení protitankových, lehce obrněných a skupinových cílů protivníka. Je lafetován na speciální kolébce a střelbu z něho lze vést pomocí elektromagnetického nebo mechanického spušťačla.

Univerzální kulomet vz. 59 7,62mm

Univerzální kulomet vz. 59 je účinná automatická zbraň s vyměnitelnou hlavní. K činnosti závěru je využito tlaku části plynů, vzniklých hořením prachové náplně náboje. Je určen k ničení nekrytých a zamaskovaných skupinových cílů a důležitých jednotlivých cílů, zejména pak k umlčování živé síly (do 600 m). Kulomet lze použít i ke střelbě na lehce pancéřovanou a automobilní techniku (do 300m) a proti útočícím bojovým letounům a vrtulníkům (do 500 m)⁵⁷.

⁵⁶ LAUBER, M *Ruční zbraně AČR*. vyd.1. Praha, 2007, s. 78.

⁵⁷ MILLER, D. *Encyklopedie zbraní*. vyd.1. Praha, 2007, s. 34.

Univerzálnost kulometu spočívá v možnosti použití ke střelbě s lehkou hlavní na dvojnožce, s těžkou hlavní na podstavci nebo využití jako lafetované zbraně ve vozidle.

Tankový kulomet PKT 7.62mm

Univerzální 7,62mm tankový kulomet PKT je lehký kulomet z ruské dílny Kalašnikova, určený k montáži do techniky jako doplňková (podpurná) výzbroj, respektive jako spřažený kulomet s hlavní zbraní (kanónem nebo velkorážným kulometem).

Je určen k umlčování živé síly, lze jej využít i k ničení neobrněné techniky protivníka. Používá se v T-64 A, OT-90, BVP-1, BVP -2, BPzV, T-55/54, T-72.

Kulomet KPVT 4,5mm

Kulomet KPVT je zákluzová automatická zbraň, vyvinutá ruskými výrobci zbraní po druhé světové válce. Vyznačuje se značnou počáteční rychlostí střely (900 m/s). Je určen k ničení lehce pancéřovaných cílů, popř. automobilní techniky protivníka. Lze jej využít i proti vzdušným cílům s účinným dostřelem 1400 metrů. Je používán v různých druzích a typech bojových vozidel, zejména obrněných transportérech, např. ruském BRDM-2, BTR-80 a českého OT-64A, resp. OT-90.

Lehký kulomet - 5,56mm kulomet univerzální FN Minimi (M249 SAW)

FN Minimi je plně samočinná dlouhá zbraň, kulomet, ráže 5,56mm nebo 7,62mm (tuto ráži nakupuje AČR). Zbraň je určena jako základní podpurná zbraň družstva (čety) jako nesená a obsluhovaná jedním střelcem, ale může být rovněž v případě potřeby lafetována (do trojnožky nebo do montáže na technice) a plnit v omezeném rozsahu úkoly univerzálního kulometu. Zbraň je v současné době zavedena ve výzbroji prakticky všech zemí NATO, zejména Velké Británie, Kanady a USA (zde pod označením M-249 SAW)⁵⁸.

Zbraň je zásobována standardním článkovým, rozkládacím nábojovým pásem NATO typu M-27 pro náboj 5,56mm, podávaným z levé strany zbraně. Pás může být teoreticky nekonečný. Ke zbrani lze připojit plastový nebo plátěný box s kapacitou 250 ks Nb 5,56mm v pásu nebo užívat pás volný. Zbraň má rovněž šikmo zleva situovanou zásobníkovou šachtu, do níž lze užívat jakékoliv zásobníky pro útočnou pušku řady AR-15/M-16/M-4.

⁵⁸ Armáda České Republiky. *Výzbroj* [online]. 2012 [cit. 2012-06-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/zbrane-a-prostredky/default.htm>>.

9.6 Granátometry a RPG

Reaktivní protitankový granát RPG-75

68mm reaktivní protitankový granát vzor 75 je jednorázově použitelný prostředek, určený k ničení obrněných a opevněných cílů. Je zaveden do výzbroje mechanizovaných jednotek pod zkráceným názvem RPG-75.

K výcviku v ovládání, přípravě ke střelbě, zamiřování a zaujímání poloh ke střelbě se využívá 68mm reaktivní protitankový granát školní vzor 75 (RPG Šk-75) nebo 68mm reaktivní protitankový granát náhradní vzor 75 (RPG Nh-75). Výcvik ve střelbě na reálnou vzdálenost se provádí z RPG-75 Cv, tj. vložnou hlavní za použití pistolového náboje 7,62mm.

Pancéřovka RPG-7 (RPG-7V)

Pancéřovka RPG-7 je reaktivní protitanková zbraň bez zpětného rázu nabíjená předem. Tvoří základní ruční protitankovou výzbroj mechanizovaných jednotek. Je určena (obdobně jako RPG-75) k ničení tanků, bojových vozidel pěchoty a ostatních obrněných prostředků protivníka. Lze ji použít i k ničení úkrytů jak polního typu, tak i zděných a betonových staveb.

Granátomet AGS-17 30mm

Granátomet AGS-17 je automatická zbraň začleněná do organizace mechanizovaných jednotek. Je určen k umlčování živé síly, ničení kulometů, bezzákluzových a protitankových kanónů protivníka. Lze jej využít i k ničení automobilní techniky a lehce pancéřovaných cílů protivníka. Rychlost střelby je možno ovlivnit nastavením regulátoru rychlosti střelby. Střelbu, přímou nebo nepřímou, je možno vést krátkými dávkami (5 až 7 ran), případně nepřetržitě⁵⁹.

⁵⁹ Armáda České Republiky. *Výzbroj* [online]. 2012 [cit. 2012-06-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/zbrane-a-prostredky/default.htm>>.

9.7 Odstřelovací pušky

Dragunov SVD

Snayperskaya vintovka Dragunova, byla do výzbroje sovětské armády zavedena v roce 1963. Má některé rysy podobné AK, konstrukčně se ale od útočné pušky liší. Jedná se o samonabíjecí zbraň. Namísto dlouhého pístu AK, má SVD píst s krátkým zdvihem, což přispívá ke zvýšení stability zbraně při střelbě. Vyšší přesnosti střelby bylo dosaženo i kombinací velmi dlouhé hlavně se standardní montáží zaměřovacího dalekohledu se čtyřnásobným zvětšením.

Accuracy International AWM

Je to odstřelovačská puška vyráběná společností Accuracy International. Vyrábí se ve dvou hlavních verzích, a to pro náboje .300 Winchester Magnum, a pro náboje .338 Lapua Magnum.

V listopadu 2009 se s britskou verzí této pušky podařilo britskému vojáku **Craigovi Harrisonovi** vytvořit nový odstřelovačský rekord, když v rámci války v Afghánistánu zastřelil na vzdálenost 2 475 m postupně dva nepřátele.

Barrett M82

Jedná se o těžkou odstřelovačskou pušku (anti-materiálová puška). Puška je koncipována jako samonabíjecí odstřelovací puška na velké vzdálenosti pro armádu, bezpečnostní síly a jako součást lehkých bojových vozidel. Je jednou z prvních zbraní svého druhu. Není určena jen pro "živé maso", ale i pro lehce pancéřované obrněnce.

Velice výkonný kulometný náboj .50 BMG (Browning Machine Gun) dokáže velice snadno zničit lehká obrněná vozidla a lehké tanky, což je na pěchotní zbraň obsluhovanou jedním mužem opravdu unikátní⁶⁰. Jediné mínus je opravdu vysoká hmotnost, ale to je u zbraně takového kalibru normální.

Falcon 96

Velkorážová odstřelovačská puška OP 96 Falcon je moderní zbraní pozemních a speciálních vojsk určená k ničení nepřátelské techniky, jako jsou prostředky velení či řízení palby raketového vojska a dělostřelectva, lehká obrněná vozidla, spojovací

⁶⁰ LAUBER, M *Ruční zbraně AČR*. vyd.1. Praha, 2007, s. 58-65.

technika, radary, letadel či vrtulníků na letištích, skladů paliva a munice aj. na velkou vzdálenost.

Odstřelovačská puška Falcon byla vyvíjena od 1. poloviny 90. Let 20. stol. ve vsetínské zbrojovce ZVI a. s. (bývalá Zbrojovka Vsetín), první prototyp byl veřejnosti představen na výstavě IDET 93.

Intervention unit ráže .408 CheyTac

Je to americká těžká ostřelovačská puška vyvinutá firmou CheyTac LLC pro boj na velmi dlouhé vzdálenosti proti neobrněným cílům. Intervention je nabíjena pomocí odnímatelného zásobníku, který obsahuje 7 nábojů ráže .408 CheyTac nebo .357CheyTac. Cílem vývoje pušky CheyTac LRRS (Long Range Rifle System) bylo vyvinout zbraň s velikým dostřelem a relativně lehkou a kompaktní. Pro dosažení tohoto cíle profesor John D. Taylor sestavil nový náboj .408 CheyTac, který je něco mezi ráží .50BMG a velice oblíbenou .338 Lapua (AI-96).

Odstřelovači SOGu jsou jedni z mála Čechů, kdo své umění s touto zbraní mohou potvrdit z praxe. „Když chlapa trefíte z pušky ráže 404, udělá to s ním strašné věci“.

Sako TRG-22

Odstřelovačská puška Sako TRG-22 byla vyvinuta finskou společností Sako z loveckých zbraní TRG-S. Společnost Sako, která je v současné době součástí koncernu Beretta, sídlí v Riihimäki na jihu Finska. Sako TRG-22 je opakovací puška s válcovým otočným odsuvným závěrem modifikovaného systému Mauser a je konstruována pro střelbu standardním puškovým nábojem 7,62 x 51 NATO (.308 Winchester)⁶¹.

Odstřelovači jsou čím dál častěji využívání, neboť poskytují skrytou palebnou sílu i pokrytí oblasti. Znalosti kamufláže a zaujímání taktických postů jsou přínosem celému týmu, například při přesunech nebo vyhledávání nepřátel.

⁶¹ LAUBER, M *Ruční zbraně AČR*. vyd.1. Praha, 2007, s. 65-70.

10 DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY PRO ZAHRANIČNÍ MISE

Land Rover DEFENDER 110 TDi

Vojenská policie využívá tento terénní osobní automobil britské výroby sloužící k přepravě osob popřípadě materiálu do hmotnosti jedné tuny. Kromě turbodieselového motoru je možné použití i několika dalších typů vznětových i zážehového motoru. Vozidlo vyniká mimo jiné spolehlivou startovatelností v zimních klimatických podmínkách, úsporností provozu a kompatibilitou v rámci armád NATO. Postupně v AČR nahrazují osobní terénní automobily ruské výroby UAZ-462 a UAZ-462B. Vozidlo je možno použít i pro potřeby spojovacího a chemického vojska. Konstrukčně je uzpůsobeno k letecké přepravě včetně výsadku padákem.

Zdravotnický terénní automobil LAND ROVER 130

Speciální zdravotnická nástavba je určena k přepravě raněných a nemocných v terénu i po pevných komunikacích. Ve výzbroji AČR postupně nahrazuje výbavou a možnostmi poskytování lékařské pomoci zastaralý UAZ 452, používaný jednotkami vojenské zdravotnické služby. Je instalována na podvozku zdravotnického terénního automobilu Land Rover Defender 130 TDi Single Cab, který je vyráběn podnikem Medtec - Vop, spol. s r.o. Hradec Králové, speciální nástavbu vyvinul Výzkumný ústav vojenského zdravotnictví v Hostivicích. Zdravotnická nástavba kromě běžné zdravotnické výbavy obsahuje speciální prostředky, jako např. automatický dýchací přístroj Oxylog pro časově řízené a objemově konstantní kontrolované dýchání raněného, akumulátorovou odsávačku Laerdal a další výbavu, využitelnou při zdravotnickém zásahu, jako např. variabilní ruční vyprošťovací nástroj VRVN 1-220 k prorážení, prosekávání a stříhání karosérií vozidel, elektrický naviják apod.⁶²

Osobní terénní automobil UAZ 469B

Vozidlo je původně ruské výroby, později vyráběný v Československu. V AČR se používá k přepravě osob a lehkých nákladů. Vozidlo bylo vyvinuto jako následník GAZ 69 v roce 1960, v ozbrojených silách je používáno od roku 1973.

Vozidlo UAZ 469 lze možno použít také jako vlečné VOZIDLO, kdy hmotnost vlečeného vozidla nesmí být vyšší než 800kg. Vozidlo je čtyřdveřové, sedmimístné.

⁶² Armáda České republiky. *Technika a výzbroj* [online]. 2012 [cit. 2012-06-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/technika-5004.html>>.

Pohon vozidla je řešen benzínovým motorem a pětistupňovou převodovkou (4+R). K odpružení vozidla při jízdě v terénu je použito listového pérování, brzdy jsou bubnové. Nejčastěji používanou verzí automobilu v armádě je vozidlo s plátěnou střechou. Chemické a spojovací jednotky používají UAZ 469B vybavený speciálními přístroji a spojovacími prostředky.

Obrněné vozidlo Dingo 2 CZ

Vozidlo s pohonem 4x4 se vyznačuje vysokou odolností proti minám a projektilům ručních palných zbraní. Dingo 2 je vyzbrojeno z vnitřního prostoru ovládaným kulometem ráže 7,62 mm a kromě řidiče může převážet dalších pět vojáků. Vozidla Dingo 2 používají vojáci Armády České republiky v misi ISAF v Afghánistánu.

Pandur II 8x8

Tento stroj společnosti Steyr-Daimler-Puch Spezialfahrzeug GmbH., je nástupce vozidla Pandur I, vozidla dlouhodobě prověřeného mnoha armádami a mnoha nasazeními. Je určen ke krytí živé síly a česká armáda bude disponovat šesti jeho modifikacemi, a to jako kolové bojové vozidlo pěchoty, velitelské, průzkumné ženijní a zdravotnické⁶³.

⁶³ Armáda České republiky. *Technika a výzbroj* [online]. 2012 [cit. 2012-06-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/technika-5004.html>>.

ZÁVĚR

Zamyslíme-li se nad samotným hodnocením působení českých vojáků v zahraničních misích, můžeme vycházet z několika kritérií. Dle mého vlastního názoru, by se mělo vycházet primárně z hodnocení toho, co České republice účast českých vojáků v zahraničí vlastně přináší. Dalším důležitým kritériem pro hodnocení, je také reputace, kterou Armáda České republiky a její vojáci během svého působení v zahraničí získali.

Účast našich vojáků v zahraničních misích je většinou českými politiky chápána jako jeden ze způsobů prosazování národních zájmů České republiky ve válkou destabilizovaných regionech a prostředích. Dále samotné působení českých vojáků v zahraničních misích dokazuje, že jsme schopni a ochotni, jako republika, nabídnout rychlou a účinnou pomoc. Toto se nemálo podílí na změně pohledu na samotnou Českou republiku, která byla ještě do nedávna vnímána poněkud švejkovsky. O vyvrácení tohoto pohledu hovoří jasně i vyjádření zahraničních velitelů, pod kterými příslušníci Vojenské policie Armády České republiky sloužili.

Všeobecně je třeba říci, že účast všech vojáků, nejen našich, v mírových kontingentech, přispívá k uklidnění situace, což následně vyústí v nějaké politické řešení. Jakákoliv naše účast v podobných akcích bezpochyby přispívá k posílení dobrého jména České republiky a připravuje půdu pro ekonomickou spolupráci s tou danou zemí. Důležitý aspekt spočívá ve vnímání armády, na které dlouhou dobu ležel stín její předchůdkyně. Vyzvednout je třeba získané zkušenosti mezinárodních armád, se kterým se čeští účastníci misí dostávají do styku, což jistě zvyšuje prestiž České republiky.

Dále ze zahraničních hodnocení vyplývá, že Češi jsou národem, který hodně pomáhá a je ochoten pomoci komukoliv. Pravděpodobně nejvíce ceněnou kvalitou českých vojáků je jejich nestrannost, schopnost navázat kontakt s místní populací a sžít se s ní, a to i ve velice odlišném kulturním prostředí. Českým vojákům sloužícím v mírových misích OSN se ze zahraničí rovněž dostalo mnohých významných poct a ocenění. V srpnu roku 1993 například vyznamenal francouzský ministr obrany Francois Léotard čtyři české důstojníky, kteří v lednu téhož roku osvobodili francouzskou jednotku UNPROFOR z obklíčení při bojích v Krajíně. Začátkem prosince 1994 velitel UNPROFOR generál Bertrand de Laprestle zaslal pochvalný list

za příkladné chování jednomu z našich vojáků za pomoc, kterou poskytl chorvatskému vojákovu zraněnému při likvidaci min.

V roce 2009 britský plukovník Robert Westley vyzvedl působení Vojenských policistů z jednotky SOG při jejich působení pod britským velením. Rok 2011 taktéž přinesl chválu z úst amerického velícího důstojníka v misi ISAF v Afghánistánu, kdy čeští vojáci provedli „excelentní práci“.

Z rozboru informací jsem dospěl ke zjištění, že čeští vojáci světu obecně imponují zejména perfektní připraveností na riskantní akce a vysokou úrovní našich speciálních jednotek. Čeští vojáci si totiž výborně počínají zejména při vytváření malých, avšak dobře připravených speciálních oddílů.

V tomto se odráží a zúročuje přístup k výcviku a výcvik samotný. Taktéž jsem zjistil, že příprava na zahraniční mise je rozmanitá a je na ni kladen značný důraz. Dochází k maximálnímu využití dostupných prostředků, jejichž kvalita roste. Zklamán jsem ze skromného využívání zahraničních středisek pro výcvik, které téměř stoprocentně dokáží navodit prostředí, ve kterém se zahraniční mise odehrávají. Zde je proto nejvíce oceňován zmiňovaný všestranný výcvik českých vojáků a nedostatky jsou doháněny pověstnou českou „šikovností“. Tento nedostatek leží především na bedrech úředníků. Největším nepřítelem se stává proto tužka společně s byrokracií. Je třeba se do budoucna na tento neslavný fenomén zaměřit.

Dále bych se do budoucna zaměřil na hospodaření s financemi. Tedy na navýšení a rozčlenění financí vynaložených na zahraniční mise tak, že by byla část prostředků zahrnuta již do samotného výcviku a přípravy na misi. Tyto finance by bylo možné získat v rámci evropských a severoatlantických dotací vytvořením programu výměnných mezinárodních kempů. Došlo by tím k zefektivnění výcviku a rostla by i kvalita vojáků. Přes rok je financí na výcvik nedostatek a ke konci roku investice popírají smysl. Toto se odráží samozřejmě na celkové kvalitě armády.

Shrnu-li veškeré získané a popsané skutečnosti, při zahraničních misích se osvědčují výcvikové metody i používaný materiál. V současnosti o tom vypovídá hodnocení zahraničních velitelů a následně i fakt, že rapidně nenarůstá počet obětí českých vojáků. V budoucnu je nutné taktéž respektovat protivníka a zaměřit se na využívání výcvikových metod mezinárodních armád. Samozřejmostí je i neustálé technické vyzrávání a vybavování Armády České republiky.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BAHMANYAR, M. *Jeskyně v Afghánistánu 1979 – 2004*. Vyd. 1. Praha: Jota, 2006. 240 s. ISBN 978-80-206-1046-1.
2. CHANT, CH. *Pěchotní zbraně*. vyd.1. Praha: Naše vojsko, 2005. 256 s. ISBN 80-206-0781-1.
3. DZIAKOVÁ, O. *Vojenská psychologie*. vyd.1. Praha: Triton 2009. 552 s. ISBN 978-80-7387-156-77.
4. HARTINK, A. E. *Encyklopedie Vojenské zbraně*, vyd. 2 Praha: REBO 2005. 319 s. ISBN 80-7234-481-1.
5. HOLOUBEK, P. *Taktika boje*, vyd. 1. Praha: Naše Vojsko 2005. 126 s. ISBN 80-206-0760-9
6. LAUBER, M. *Ruční zbraně*, vyd. 1. Praha: MOČR 2007. 94 s. ISBN 978-80-7278-388-5.
7. MILLER, D. *Encyklopedie zbraní*, vyd.1. Praha: Naše Vojsko 2007. 308 s. ISBN 80-206-0909-1.
8. MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY, kol. autorů. *Vojenská policie*, vyd. 1. Praha: Avis 2007. 93 s. ISBN 80-7278-428-8.
9. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR, *Bezpečnostní strategie*, Praha: MZV ČR 2011. 20 s. ISBN 978-80-7441-005-5.
10. OPPITZ, J. *Výstroj českých vojáků*. Vyd. 1. Brno: Ministerstvo Obrany 2006. 351 s.
11. STEHLÍK, E. *Dum spiro spero*, vyd. 1. Praha: Martin Vaňourek 2010. 304 s. ISBN 9788090458802.
12. ÚRN, *S rozumem a odvahou. Kniha o Útvaru rychlého nasazení*, vyd. 1. Praha: Útvar rychlého nasazení 2001. 96 s. ISBN 3259018962.

Elektronické zdroje

1. ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Výstroj* [online]. 2012 [cit. 2012-07-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/vystroj/dalsi-vystrojni-soucastky-k-vyuziti-v-extremnich-podminkach-10984/>>.
2. ČESKA TELEVIZE, *Raněných vojáků přibývá* [online]. 2011 [cit. 2011-11-13]. Dostupné z WWW: <<http://ceskatelevize.cz/ct24/domaci/153009-ranenyh-ceskych-vojaku-v-afghanistanu-pribyva/html>>
3. ČESKÁ ZBROJOVKA, *CZ Brenn 805* [online]. 2012 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <http://www.czub.cz/cz/catalog/86-ozbrojene-slozky/OS-AUT/CZ_805_BREN_A1.aspx>.
4. DEFENCE AND STRATEGY EU, *Mise OUM* [online]. 2011 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: <<http://defenceandstrategy.eu/cs/clanky/cesti-vojaci-a-operace-na-udrzeni-miru-osn.html>>

5. DUPONT. *Materiály* [online]. 2012 [cit. 2012-07-01]. Dostupné z WWW: <http://www2.dupont.com/Czech_Republic_Country_Site/cs_CZ/Products_and_Services/Products/nomex.html>.
6. EVROPSKÁ UNIE. *Bezpečnostní politika* [online]. 2012 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_159_cs.htm>
7. EVROPSKÁ UNIE. *Společná obranná politika* [online]. 2012 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.eu2009.cz/cz/eu-policies>>
8. EVROPSKÁ UNIE. *Mezinárodní bezpečnost* [online]. 2012 [cit. 2012-06-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.eu2009.cz/cz/eu-policies>>
9. IDNES, *Pátá obět* [online]. 2011 [cit. 2011-10-10]. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.ihned.cz/c1-53157980-afghanska-mise-ma-patou-ceskou-obet-vojak-zemrel-v-olomoucke-nemocnici/html>>
10. MINISTERSTVO OBRANY ČR, *Výklad pojmu* [online]. 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=7460/>>.
11. MINISTERSTVO OBRANY ČR, *Struktura* [online]. 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura>>
12. MINISTERSTVO OBRANY ČR, *Změny* [online]. 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <http://www.vppraha.army.cz/htm/2_01.html>
13. MINISTERSTVO OBRANY ČR, *Mise* [online]. 2011 [cit. 2011-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/html>>
14. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zahraniční vztahy* [online]. 2012 [cit. 2012-06-27] Dostupné WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html>
15. MUSADO, *Military Combat System* [online]. 2011 [cit. 2012-06-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.musadocz.cz/mcsz.html>>
16. POLICISTA. *Kevlar* [online]. 8/1999 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.policista.cz/cz/vystroj/html>>
17. SOG, *Výklad pojmu* [online]. 2011 [cit. 2011-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.sog.tode.cz/vystroj/>>
18. SOG TODE.CZ. ZELENKA P., *Výrok o výcviku taktiky* [online]. 2011 [cit. 2011-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.sog.tode.cz/scenare-bojovych-akci/html>>.
19. SPECIAL OPERATION GROUP. *Vznik jednotky* [online]. 2011 [cit. 2011-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.sog.tode.cz/jednotka/>>.
20. STRATOS. *Výklad pojmu* [online]. 8/1999 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.stratos07.cz/balistika.html>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 124 ze dne 5. března 1992 o vojenské policii. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 57, s. 1506

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování disertační práce využity následující materiály:

- VOJENSKÁ POLICIE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, *Ročenka VP AČR 2004- 20011*.
- VOJENSKÁ POLICIE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, *Výroční zpráva 2010*.

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obr. 1: Územní uspořádání vojenské policie od roku 2004 do současné doby.....	21
Obr. 2: Grafické znázornění frekvence výkonu při provádění ostré akce a aplikace výcviku v reálných podmínkách	29
Tab. 1: Přehled zahraničních misí s účastí Armády ČR.....	23
Tab. 2: Počty příslušníků usmrcených v zahraničních misích	39
Tab. 3: Třídy balistické ochrany.....	41

PŘÍLOHY

Příloha I:	Článek - Sporný útěk i britská chvála.
Příloha II:	Článek – Americký velitel chválí české vojáky v akci proti Talibanu.
Příloha III:	Rozhovor -S příslušníky Vojenské policie Armády ČR.

Sporný útěk i britská chvála. České komando SOG je tři roky „po smrti“⁶⁴

Česká speciální jednotka SOG čelila přesně před třemi lety obvinění, že během bojové akce v Afghánistánu opustila spojenecké vojáky. Plošný cejch si bývalí členové dodnes pamatují, někteří z nich nyní navíc mají na krku soudy. Britský plukovník Westley, pod nějž SOG spadal, na Čechy nedá dopustit. Je ale faktem, že velel jen první, relativně bezproblémové rotaci české jednotky.

Jen pro připomenutí: příslušníci SOG (zkratka anglického názvu Special Operation Group) se dostali do palby kritiky v roce 2009. Podle zdrojů MF DNES Češi odmítli jít do společné akce s aliančními vojáky, protože ji vyhodnotili jako příliš nebezpečnou.

Následovalo podezření, že někteří ze členů jednotky vyjížděli na lovecké výpravy, které familiérně nazývali "zastřel si svého zlého chlapce", jen kvůli zvýšení počtu zářezů na odstřelovačských puškách. Ministerstvo obrany následně jednotku SOG rozpustilo. Nyní ale s úhlem pohledu, který české vojáky staví do jiného světla, přišel britský plukovník ve výslužbě Richard Westley. Jednotka SOG pod něj spadala během své první rotace. Pokud by Češi zradili jeho muže, logicky by je neměl důvod opěvovat. Westley ale české vojáky chválí a obviněním proti nim se v rozhovoru pro iDNES.cz diví.

SOG byl podle jeho slov jedním z nejlepších válečných nástrojů, které měl k dispozici. Rozhodl se ho dle svých slov nasazovat na "bodové cíle", proti nimž pokládal Čechy za neúčinnější.

"Vždy jsem měl Čechy v záloze, připravené k okamžité překvapivé akci. Jako by byli naostřeným hrotem mého meče," líčí Westley a oponuje tím jednomu z argumentů proti jednotce - tedy že neměla během svého působení v Afghánistánu jasně vytyčené mantinely působnosti.

"Taliban Čechy nikdy neměl rád"

Westley k jednotce přiřadil svého služebně nejstaršího důstojníka, aby měl nad děním a akcemi jednotky přehled. Měl tak informace o Česích z první ruky, díky čímž

⁶⁴ Idnes.cz. *Sporný útěk i britská chvála*[online]. 2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/cesi-opustili-birty-v-boji-sog-dez-domaci.aspx?c=A120421_161000_domaci_ert>.

se dozvěděl například o situaci, v níž vojáci SOG sloužili jako návnada, aby Britové mohli zaměřit minometnou palbu Talibanu a provést protiútok.

Westleyho zaujala i technika, kterou byli Češi vybavení. Ocenil například střely RPG, kvůli nimž si talibanci nejednou mysleli, že se dostali pod mylnou palbu vlastních jednotek. Sami je totiž používají také.

"Češi byli dobře vybaveni. Jejich čtyřkolky byly mnohem lepší než naše, vzadu měly velmi efektivní granátometry AGS-17. Stejně tak vaše tatry, které doslova děsily bojovníky Talibanu. Byl to velký 'autobus' s velkými kulomety a pancéřovými pěstmi, a to Taliban nikdy nemělrád," hodnotí technické zázemí jednotky SOG Westley.

Sám z hlavy nemůže dostat jednu noční akci, kdy se SOG musel bránit obrovské přesile. "Probojovali jsme se do města zvaného Rahim Kalay a během noci jsme se dostali do obklíčení. Taliban proti nám vedl mohutnou protiofenzivu. Dostali se k nám až na vzdálenost 10 metrů. Češi byli přímo okolo mě a mého velitelského štábu a odrazili talibance vždy, když se k nám přiblížili," prožívá znovu krizové chvílky Westley.

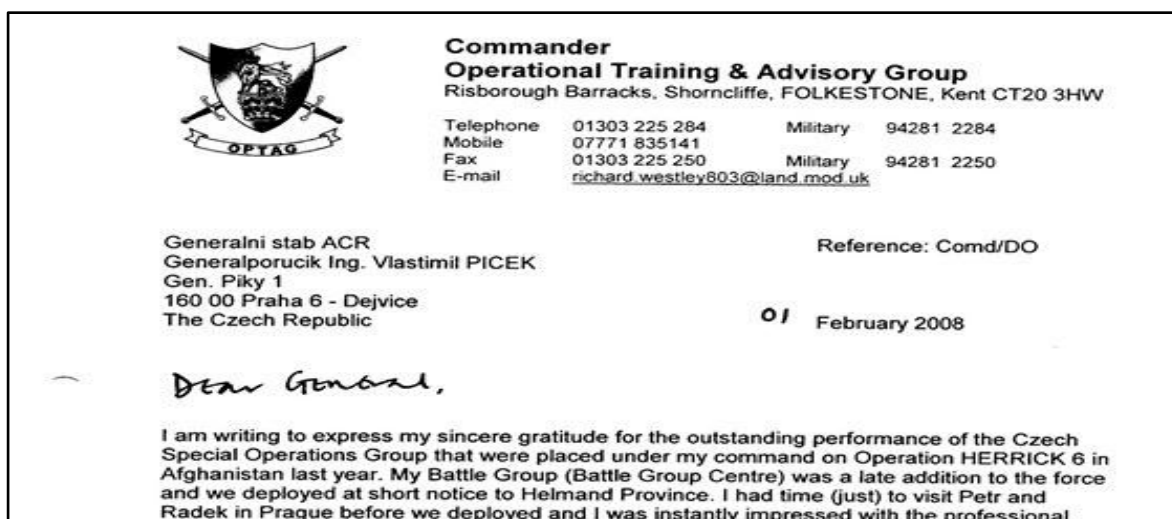
"Reálně hrozilo, že pozici neudržíme. Šest lidí mého štábu a dvacet českých příslušníků SOG tam prostě drželo pozici a bojovalo, dokud Taliban nebyl doslova zničen. Můj překladatel mi říkal: 'Slyším je ve vysílače, jsou opravdu velmiblízko' a byl z toho opravdu nervózní. Podíval jsem se okolo sebe na české vojáky a pomyslel jsem si, že se nemáme čeho bát," popisuje noční boj.

Tváří v tvář Westleyho svědectví se zdá podivné, že velení této jednotky by o několik měsíců později odmítlo poslat Čechy do boje. To naznačuje i děkovný dopis, který Westley po svém návratu do Británie napsal náčelníku generálního štábu Vlastimilu Pickovi. "Byli jedni z nejlepších vojáků, se kterými jsem kdy byl v operaci," napsal Westley (pro čtení celého dopisu klikněte na obrázek níže).

Westley v té době byl v Británii a informace měl jen zprostředkovaně. Tvrdí ale, že by se tak jako tak o případných problémech dozvěděl. "Je nemyslitelné, aby si britská armáda vyžádala ke spolupráci jednotku SOG, která je měla údajně v minulosti zradit," vysvětluje Westley a za pravdu mu dává také někdejší člen SOG Lumír Němec.

"Bojovali se mnou celou noc, chránili mě. Šli do bojového střetu jen proto, aby zachránili moje vojáky. Nechci ale tvrdit, že je něco špatně s českými médii. Jen říkám, že o takovém incidentu nevím. Vše, co jsem v podání SOG viděl, bylo pozitivní," přemítá Westley.

Děkovný dopis plukovníka Richarda Westleyho náčelníkovi generálního štábu
Vlastimilu Pickovi:

Richard Westley

Je držitelem řádu britského impéria Válečného kříže, kterými byl oceněn za své působení během válečných konfliktů v Bosně a Afghanistanu. V současnosti pravidelně přednáší na téma velení a rozvoje týmového výkonu pro finanční, farmaceutické a volnočasové společnosti, britský olympijský tým, UK sport a anglický ragbyový svaz. Zapojuje se rovněž do charitativních aktivit Combat stress, The Combined Service Disabled Ski Team a Autistica.

**Americký velitel chválí české vojáky v akci proti Talibanu:
Excelentní⁶⁵**

Velitel uskupení ocenil profesionální a obětavý přístup českých vojáků v těžkých podmínkách, kdy se teploty blížily 50 stupňům. "Viděl jsem vaše nasazení při plnění úkolů. Bylo excelentní," citovala jeho hodnocení zpráva tiskové služby českého ministerstva obrany.

Zkušenosti načerpané po více než čtyřměsíčním působení v afghánské provincii Vardak zúročili čeští vojáci z jednotky výcvikového a poradního týmu v misi ISAF minulý týden účastí na několikadenní operaci Dagger Fury. Při akci bylo zadrženo několik činitelů hnutí Taliban a zabaveno množství různých druhů zbraní a materiálu k výrobě náloží. Velitel operace zhodnotil nasazení českých vojáků jako excelentní, uvádí se ve zprávě tiskové služby ministerstva obrany ČR.

Operace se uskutečnila asi 30 kilometrů severně od předsunuté základny Džaghata v provincii Vardak. Češi na této základně působí od dubna jako instruktoři.

⁶⁵ Parlamentnilisty.cz. *Americký velitel chválí české vojáky* [online]. 2011 [cit. 2011-08-08]. Dostupné z WWW: <<http://parlamentnilisty.cz/zpravy/Americky-velitel-chvali-ceske-vojaky-v-akci-proti-Talibanu-Excelentni-204873html>>.

Cvičí afghánské kolegy ve vyhledávání a likvidaci nástražných výbušných zařízení zejména při operacích, kdy jsou jednotky nasazovány do prostoru akce ze vzduchu.

Excelentní nasazení českých vojáků

Do prostoru operace, přepravily úkolové uskupení Patriot, včetně americké roty Apache, vrtulníky CH-47 Chinook. Do americké roty byli kromě příslušníků českého týmu zařazeni i vojáci pěší roty afghánské armády, kteří se poprvé účastnili operace takového rozsahu.

Velitel uskupení ocenil profesionální a obětavý přístup českých vojáků v těžkých podmínkách, kdy se teploty blížily 50 stupňům. "Viděl jsem vaše nasazení při plnění úkolů. Bylo excelentní," citovala jeho hodnocení zpráva tiskové služby českého ministerstva obrany.

Podle agenturních zpráv v provincii Vardak se v sobotu při operaci NATO proti Talibanu zřítil koaliční vrtulník, v jehož troskách zahynulo 30 příslušníků americké elitní jednotky, sedm afghánských vojáků a civilní tlumočnick. NATO v dnešním prohlášení připustilo, že vrtulník sestřelili povstalci Talibanu, jak toto hnutí od začátku tvrdilo.

Rozhovor

Pro získání zpětné vazby byl proveden řízený rozhovor s pěti příslušníky Vojenské policie z různých útvarů. Záměrně, z předem určených důvodů, nejsou uvedeny bližší informace o dotazovaných osobách, útvarech a jména jsou pozměněna.

1. Ve kterých letech jste působil u AČR a co bylo důvodem pro vstup do armády?

Jiří: 2006-2009, možnost pracovat u jednotky SOG a zúčastnit se zahraničních misí.

Pavel: 2009 – účast na misích ve válečných zónách.

Karel: 2002 -doposud , po maturitě jsem nastoupil jako strážný, po dvou letech jsem se dostal k VP a začal se účastnit zahraničních misí.

Jindřich: 2002- doposud, po základní vojenské službě jsem zůstal v armádě na základním útvaru, po nějaké době jsem jel do kosova a jezdím tak do misí pravidelně.

Roman: 2004 - doposud, armáda mě lákala penězi a misemi, i když jsem tenkrát neměl moc ponětí, co to obnáší.

2. Kterých zahraničních misí jste se účastnil a jakou dobu jste v zahraničí setrval, jaká byla Vaše konkrétní specializace?

Jiří: NATO, Afganistán 2007, provincie Hilmand, 6 měs. NATO, Afghánistán 2008, provincie Logár, 4 měsíce. Působil jsem na pozici odstřelovače.

Pavel: Bohužel po naší přípravě na misi byl útvar následně rozpuštěn, což mi znemožnilo působit v jakékoliv misi.

Karel: ISAF , Afghánistán, Fayzabád 2005, 3 měsíce, ochrana polní nemocnice, střelec.

Jindřich: IZ SFOR, Afgánistán, Basra, 6měsíců, polní nemocnice, pod britským velením

Roman: MNF Irák, 3měsíce, Výchov tamních policistů

3. Jaký je Váš pohled na působení českých vojáků v rizikových oblastech?

Jiří: Myslím, že i přes nedostatečnou přípravu českých vojáků před výjezdem jsou schopni samotní vojáci plnit svěřené úkoly poměrně kvalitně. Což je jistě následkem kvalitního výběru uchazečů o zařazení k jednotce. Spousta vojáků měla již zkušenosti z misí, jednalo se o bývalé příslušníky ÚRN a zásahových jednotek. To už bohužel neplatí o důstojnickém sboru, který ve snaze vyhnout se problémům, které není schopen řešit, se raději vyhýbá všem náročnějším úkolům.

Pavel: Kladný – získání bojových zkušeností, otestování výzbroje a výstroje. Některá výstroj byla ve stavu testování a její osvědčení by mělo jistě přínos pro další případné zařazení do výzbrojních a výstrojních norem AČR.

Karel: Osobně si myslím, že je dobré působit v zahraničí, zkušeností není nikdy dost, jen by se mohlo více využívat zahraničních výcvikových středisek před odjezdem na mise.

Jindřich: Řekl bych, že díky postoji našeho velení, budeme všude spíše do počtu, ale tak jsem rád, že možnosti misí pro nás stále jsou.

Roman: Mise jsou jistě vytržení z nudného života v kasárnách, jsou zde jiné priority, a proto se mění i postoj velících důstojníků k naší práci. Myslím, si, že by se mělo jezdit co nejvíce, máme se jako armáda hodně co učit.

4. Myslíte si, že má VP AČR ve světě dobré jméno a je srovnatelná s armádami ostatních evropských států?

Jiří: Myslím, že ano. Dle svých zkušeností ze spolupráce s britskými, spojeneckými a polskými jednotkami, které si nás několikrát vyžádaly na důležité akce, usuzuji, že jednotka, jakou byl SOG, nebo např. lékaři a chemické jednotky, jsou na tom se jménem mezi zahraničními armádami dobře.

Pavel: Neznám úroveň VP v zahraničí, ale v ČR jde o zkosnatělou a nefunkční složku, kterou zcela pohltila AČR a její systém a jakýkoliv pokus o změnu je předem odsouzen k nezdaru. Několikrát jsem se o tom, byť v rámci ČR, přesvědčil. Není to způsobeno ani tak úrovní vojáků, ale vedoucími pracovníky a zavedeným systémem velení.

Karel: Nesetkal jsem se snad s žádnou negativní reakcí, nejsme už bráni jako východní blok, za což vděčíme i vybavení. Často jsme vyžadováni, což o něčem svědčí.

Jindřich: Koaliční vojska jsou nadměru spokojeni s našimi specialisty, my jim zajišťujeme prostředí, myslím, že na tom nejsme s pověstí nijak zle.

Roman: Pár problémů bylo v zahraničí s alkoholem a jiným průšvihům se taky nevyhneme, ale myslím, že stejné to mají Britové, Francouzi a ostatní armády. Nemyslím si, že by se na nás někdo díval skrze prsty.

5. Jak hodnotíte vybavení, zbraně a technické zázemí, kterými jste disponovali?

Jiří: Myslím, že bylo na nadstandardní úrovni. Měli jsme vše, co jsme uznali za potřebné a nebylo to jen o kvantitě, materiál se vybíral pečlivě a dbalo se na kvalitu. Šunty nebo alternativy, které nám byly nabízené, jsme okamžitě zavrhnuli.

Pavel: Vybavení a technické zázemí bylo na vynikající úrovni, a to všechno jedině proto, že útvar nespadal pod velení gen. štábu AČR a její skvělý personál pro výběrové řízení.

Karel: Vybavení námi používané v zahraničí, vždy díky Bohu fungovalo, technika i zbraně. Myslím, že úroveň je dobrá.

Jindřich: Měli jsme většinou problémy se spojením se zahraničními vojsky, jinak vše fungovalo, jak mělo.

Roman: Používáme podobné vybavení jako koaliční vojska, problémy s vybavením nebyly, a když se něco přihodilo, závada se často včas odstranila.

6. Zanechalo na Vás působení v rizikové oblasti nějaké následky? (zranění, traumata, nemoci?)

Jiří: Ne, s ničím takovým se nepotýkám, i když někteří moji kamarádi takové štěstí neměli a zaplatili daň nejvyšší.

Pavel: Ne, nic takového, i když výcvik byl náročný a fyzicky vyčerpávající, drobné zranění nepočítám.

Karel: Nezanechalo, párkrát proběhl problém se zažíváním, ale jinak nic.

Jindřich: Párkrát byla horečka nebo průjem, ale to se nedá počítat. Nic vážnějšího.

Roman: Nejvíce zanechá stopy, když se něco stane doma a vy to nemůžete ovlivnit. To se pak podepíše na pocitech, ale nic trvalého nebo vážného si s sebou nenesu.

7. Jakým způsobem na Vaši práci reagovala rodina?

Jiří: I když to samozřejmě nebylo jednoduché, dokázali jsme se s tím vyrovnat.

Pavel: Vše zvládla celkem dobře. Rodina byla velká podpora pro moji práci.

Karel: Rodina to bere jako součást mého života, není to lehké pro rodiče, až bude žena a děti, bude ti jistě těžší i pro mne.

Jindřich: Je to těžké pro všechny, ale pereme se s tím.

Roman: Nejhorší je, to pro manželku s dětmi, a samozřejmě i pro mě v tomto směru. Rodiče to akceptují.